

Beslissing

van de VREG

met betrekking tot de hernieuwing van de aanwijzing van Elia Transmission Belgium als
beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit

Inhoud

Inleiding	4
1. Aanleiding.....	4
2. Voorwerp - context	4
3. Wettelijk kader	4
3.1. Bevoegdheid VREG tot aanduiding netbeheerder.....	4
3.2. De aanwijzingsvoorwaarden.....	4
3.3. De aanwijzingsprocedure	5
3.4. Voorafgaand traject.....	5
Analyse en beoordeling	7
1. Financiële capaciteit – art. 3.1.2 Energiebesluit.....	7
2. Technische capaciteit – art. 3.1.3 Energiebesluit.....	8
3. Organisatorische capaciteit – art. 3.1.3/1 Energiebesluit.....	11
4. Naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in het kader van de activiteiten van databeheer	11
5. Naleven van de voorwaarden voor een continu risicobeheersingssysteem.....	12
6. Professionele betrouwbaarheid - art. 3.1.4 t.e.m. 3.1.7 Energiebesluit.....	14
7. Gebruiksrecht op het te beheren net.....	16
7.1. Omvang van het net, voorwerp van de aanvraag.....	16
7.2. Rechten van Elia Transmission Belgium op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.....	16
7.3. Verhouding Elia Transmission Belgium en Elia Asset.....	16
7.4. Conclusie	17
8. Onafhankelijkheidsvereisten.....	17
8.1. Activiteiten	17
8.2. Beroep op derden – art. 4.1.6/1 en 4.1.8/3 Energiedecreet	22
8.3. Participaties - art. 3.1.13 Energiebesluit.....	24
8.4. Aandeelhouders – art. 3.1.12 Energiebesluit	26
a) Regelgeving	26
b) Rechtstreekse aandeelhouders van ETB	27
c) Aandeelhouders van Elia Group	27
d) Participaties van Elia Group	28
e) Beoordeling participaties	29
f) Conclusie	31
8.5. Discriminatieverbod – 3.1.14 Energiebesluit.....	31
8.6. Onafhankelijkheid raad van bestuur – art. 3.1.15, §1, tweede lid Energiebesluit	31
8.7. Onafhankelijkheid dagelijks bestuur (directiecomité) – art. 3.1.20 Energiebesluit	38
8.8. Corporategovernancecomité (CGC) – art. 3.1.17 Energiebesluit.....	41
8.9. Wijze van besluitvorming – art. 3.1.18, eerste lid Energiebesluit	43
8.10. Onafhankelijkheid personeel – art. 3.1.20 Energiebesluit.....	46

Besluit	47
Beschikkend gedeelte	48

Inleiding

1. Aanleiding

Elia maakte bij brief van 31 mei 2023 het (aanwijzings)dossier over met het oog op de (her)aanwijzing van Elia Transmission Belgium nv als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit vanaf 1 januari 2024. Bij brief van 27 juli 2023 vulde Elia het dossier verder aan.

2. Voorwerp - context

Elia Transmission Belgium nv (hierna: 'ETB') is door de VREG aangewezen als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit bij beslissing van de VREG van 24 december 2019 (BESL-2019-153¹).

ETB werd daarbij, als rechtsopvolger van Elia System Operator nv, aangewezen als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit voor de resterende duur van de initiële aanwijzing, dit is **tot en met 31 december 2023**.

Er is dus nood tot aanwijzing van een beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit met ingang van 1 januari 2024. Daartoe deed ETB een aanvraag, die het voorwerp uitmaakt van deze beslissing.

3. Wettelijk kader

3.1. Bevoegdheid VREG tot aanduiding netbeheerder

Artikel 1.1.3, 100° van het Energiedecreet definieert het 'plaatselijk vervoernet van elektriciteit' als *"het geheel van elektrische leidingen met een nominale spanning tot en met 70 kilovolt en de bijbehorende installaties, die gelegen zijn in het Vlaamse Gewest, dat voornamelijk gebruikt wordt om het vervoer van elektriciteit naar distributienetten mogelijk te maken en dat wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 4.1.2"*

Op grond van art. 4.1.2 van het Energiedecreet wijst de VREG een rechtspersoon aan die belast wordt met het beheer van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het Vlaamse Gewest. Conform art. 4.1.3 is een dergelijke aanwijzing geldig voor een hernieuwbare termijn van twaalf jaar.

3.2. De aanwijzingsvoorwaarden

Artikel 4.1.4 van het Energiedecreet stelt dat de Vlaamse Regering de voorwaarden bepaalt waaraan een kandidaat-netbeheerder moet voldoen om te kunnen worden aangewezen als netbeheerder, en waaraan een netbeheerder moet blijven voldoen om aangewezen te blijven, als netbeheerder [...]. Deze voorwaarden *hebben in ieder geval betrekking op:*

- 1° de technische, organisatorische en financiële capaciteit van de (kandidaat-)netbeheerder;*
- 2° de professionele betrouwbaarheid van de (kandidaat-)netbeheerder;*

¹ <https://www.vreg.be/nl/document/besl-2019-153>

3° het exploitatie- of gebruiksrecht van de (kandidaat-)netbeheerder over het distributienet in kwestie;

4° de beheersmatige en juridische onafhankelijkheid van de (kandidaat-)elektriciteitsdistributienetbeheerder ten aanzien van de leveranciers, tussenpersonen, aanbieders van energiediensten, ESCO's, aggregatoren, dienstverleners van flexibiliteit en producenten die actief zijn in het Vlaamse Gewest, en de met deze ondernemingen verbonden en geassocieerde ondernemingen en de beheersmatige en juridische onafhankelijkheid van de (kandidaat-)aardgasdistributienetbeheerder ten aanzien van de leveranciers, tussenpersonen en aardgasinvoerders die actief zijn in het Vlaamse Gewest.

5° de capaciteit om bij de uitoefening van zijn activiteiten inzake databeheer, zoals vermeld in artikel 4.1.8/2, te voldoen aan de vereisten van de algemene verordening gegevensbescherming;

6° de capaciteit om de uniforme voorwaarden na te leven voor een continu risicobeheersingssysteem met betrekking tot de waarschijnlijkheid en ernst van de uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen.

De voorwaarden waaraan de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, net als de andere netbeheerders, moet voldoen en blijven voldoen, zijn krachtens art. 4.1.4 van het Energiedecreet bepaald in het Energiebesluit (meer bepaald: artikelen 3.1.1 t.e.m. 3.1.20/2) en hebben betrekking op de financiële, technische en organisatorische capaciteit, de professionele betrouwbaarheid, het beschikken over een exploitatie- of gebruiksrecht op het betreffende net en de beheersmatige en juridische onafhankelijkheid van welbepaalde energiemarktspelers.

De naleving van deze voorwaarden door ETB wordt hierna, per voorwaarde, besproken.

Conform artikel 4.1.4 van het Energiedecreet kan ETB immers enkel door de VREG worden aangeduid als beheerder van het PVN als voldaan is aan deze voorwaarden.

3.3. De aanwijzingsprocedure

Artikel 4.1.4 van het Energiedecreet stelt dat de Vlaamse Regering de procedure bepaalt die nageleefd moet worden bij de aanwijzing van een netbeheerder, evenals bij de wijziging en de beëindiging van een aanwijzing van een netbeheerder.

Deze procedure is bepaald in art. 3.1.21 tot en met 3.1.26 van het Energiebesluit.

3.4. Voorafgaand traject

Na een voorafgaand overleg dat plaatsvond op 13 maart 2023, vroeg Elia bij brief van 17 maart 2023 naar de vereiste dossiersamenstelling voor het indienen van een aanvraag tot (her)aanwijzing van ETB als beheerder van het plaatselijk vervoernet.

Bij brief van 11 april 2023 informeerde de VREG Elia over de vereiste documenten om een volledig en ontvankelijk aanwijzingsdossier samen te stellen.

Elia maakte bij brief van 31 mei 2023 het aanwijzingsdossier over (brief + bijlagen). Bij brief van 27 juli 2023 vulde Elia het dossier verder aan (brief + bijlagen), met het oog op de aanwijzing van ETB vanaf 1 januari 2024 als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

De analyse van het aanwijzingsdossier resulteerde in een vraag van de VREG naar extra verduidelijkingen en aanvullingen.

Deze vraag werd overgemaakt aan Elia bij brief van 13 september 2023. Elia maakte bij e-mail van 9 oktober 2023 de gevraagde toelichtingen en aanvullingen over.

Daarnaast vond ook overleg plaats over specifieke aspecten van het aanwijzingsdossier. Dit leidde onder meer tot bijkomende argumentatie, van Elia, ontvangen bij brieven van 4 en 11 december 2023.

Analyse en beoordeling

1. Financiële capaciteit – art. 3.1.2 Energiebesluit

Conform art. 3.1.1 van het Energiebesluit moet de netbeheerder beschikken over voldoende financiële capaciteit om de activiteiten als netbeheerder uit te oefenen. Artikel 3.1.2 van het Energiebesluit bevat een opsomming van documenten aan de hand waarvan deze financiële capaciteit onder meer kan worden aangetoond.

Bij brief van 11 april 2023 werd verzocht tot het overmaken van een gedetailleerd financieel plan voor ETB van de afgelopen 3 jaren (vanaf 2020) en voor de komende 10 jaren. Dit financieel plan moest voldoende gedetailleerd zijn; de mate van detail werd door ons concreet geded. Verder werden ook de toelichtingen opgevraagd die in dit kader aan de raad van bestuur van ETB werden voorgelegd. Tevens vroegen we naar de laatst beschikbare en volledige kredietbeoordeling vanwege het ratingbureau S&P, het laatst door de CREG goedgekeurde tariefvoorstel ter bepaling van de gereguleerde transmissienettarieven voor de reguleringsperiode 2020-2023, en ook – zodra beschikbaar – het voorlopige en bij de CREG ingediende tariefvoorstel ter bepaling van de gereguleerde transmissienettarieven voor de reguleringsperiode 2024-2027.

Bij brief van 31 mei 2023 werd volgende informatie overgemaakt: de laatst beschikbare jaarverslagen van 2020-2022 van ETB, het voorlopige tariefvoorstel voor ETB ter bepaling van de gereguleerde transmissienettarieven voor de periode 2024-2027 dewelke op het moment van voorlegging echter nog niet door de CREG was goedgekeurd, een financieel plan voor de periode 2022-2027 en alle toelichtingen vanwege het ratingbureau S&P en de bijhorende laatste kredietbeoordeling van ETB. Op woensdag 15 november 2023 werd ter volledigheid ook een aangepast tariefvoorstel van ETB overgemaakt, volgend op de goedkeuring door CREG van 9 november 2023.

Op basis van de ontvangen informatie voerden we een financiële analyse uit waarbij de evolutie van enkele kerncijfers voor de afgelopen jaren, enerzijds, en de toekomstige jaren, anderzijds, werden beoordeeld. We stelden daarbij vast dat ETB over een voldoende financiële capaciteit beschikt.

Bovendien publiceerde het ratingbureau S&P op 22 december 2022 een update van de kredietbeoordeling voor de volledige Elia Group, alsook voor ETB. Dit is de meest recente kredietbeoordeling waarover wij beschikken in het kader van dit aanwijzingsdossier en de beoogde beoordeling van de financiële capaciteit van ETB. In deze kredietbeoordeling bevestigt S&P haar 'BBB+/A-2' issuer credit rating voor zowel de Elia Group als ETB, en geeft ze aan dat de vooruitzichten stabiel blijven voor ETB, rekening houdende met betrouwbare kasstromen uit de gereguleerde energieactiviteiten.

Conclusie

We oordelen dat, uit de overgemaakte gegevens en gesterkt door de kredietbeoordeling van S&P, afgeleid kan worden dat ETB beschikt over de nodige financiële capaciteit om zijn activiteiten als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit uit te oefenen en dus voldoet aan de eis bepaald in art. 3.1.2 van het Energiebesluit.

2. Technische capaciteit – art. 3.1.3 Energiebesluit

Wettelijk kader

Conform art. 3.1.1 van het Energiebesluit moet de netbeheerder beschikken over voldoende technische capaciteit om de activiteiten als netbeheerder uit te oefenen. Art. 3.1.3 van het Energiebesluit bevat een opsomming van documenten aan de hand waarvan deze technische capaciteit onder meer kan worden aangetoond.

Investeringsplannen en rapportering kwaliteit dienstverlening

De technische capaciteit van ETB, als netbeheerder, kan onder meer afgeleid worden uit de **investeringsplannen** en het **rapport inzake kwaliteit dienstverlening** die ETB (twee)jaarlijks moet indienen bij VREG, met het oog op de monitoring, door de VREG, van de technische capaciteit.

Uit het meest **recente rapport inzake de kwaliteit van de dienstverlening** (RAPP-2023-15²) blijkt dat er geen onoverkomelijke problemen zijn. Er is voor 2022 wel een daling in het kwaliteitsniveau voor wat betreft de stroomonderbrekingen: bij het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in Vlaanderen stellen we een stijging van de onbeschikbaarheid vast in vergelijking met 2021.

- De onbeschikbaarheid is in 2022 hoger dan het jaar voordien voor het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en ligt hiermee licht hoger dan het tienjarig gemiddelde. Deze stijging kan deels verklaard worden door de uitzonderlijk lage onbeschikbaarheid van 2021.
- De onderbrekingsfrequentie is in 2022 gestegen ten opzichte van vorig jaar, maar blijft lager dan het tienjarig gemiddelde.
- De herstelduur is in 2022 langer voor alle toegangspunten, en ligt hiermee boven het tienjarig gemiddelde. De sterkste stijging is te zien bij toegangspunten met uitgangsspanning ≥ 30 kV.
- De onbeschikbaarheid is voornamelijk te wijten aan defecten in een spanningspost beheerd door ETB (44%) gevolgd door defecten in een klantencabine (25%) en defecten op een ander net dan datgene beheerd door de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in Vlaanderen (21%).

Voor het plaatselijk vervoernet van elektriciteit resulteerde geen enkel dossier in 2022 in een klacht voor wat betreft de spanningskwaliteit en voor hun dienstverlening aan klanten.

Alle incidenten worden bij ETB geanalyseerd om verbeterpunten te identificeren. Er is dus een continu verbeterproces.

Uit het meest **recentste investeringsplan** (BESL-2023-31³) blijkt dat ETB voldoende capaciteit aanhoudt op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit om te voldoen aan de decretale verplichtingen. De investeringsplannen waren conform het Energiedecreet en bevatten alle reglementair voorgeschreven elementen.

Het investeringsplan 2022-2032 werd door de VREG goedgekeurd, doch onder de voorwaarde dat de netbeheerder de volgende aanpassing doorvoert bij het opstellen van het eerstvolgende investeringsplan dat hij moet indienen: het investeringsplan dient te steunen op assumpties waarover de beheerder van het plaatselijk vervoernet heeft afgestemd met de elektriciteitsdistributienetbeheerders, zodat deze assumpties coherent zijn met deze waarop de investeringsplannen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders steunen.

² <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2023-15>

³ <https://www.vreg.be/nl/document/besl-2023-31>

Digitalisering als aspect van technische capaciteit

Aangezien de digitalisering ook in de energiesector een steeds belangrijkere rol inneemt voor deze essentiële dienstverlening vroegen we, bij brief van 11 april 2023, tevens naar extra documenten en informatie die ons in staat moeten stellen te kunnen nagaan of ETB over voldoende capaciteit beschikt om de nieuwe uitdagingen het hoofd te bieden. Daartoe vroegen we informatie inzake de IT-governance en de Data-governance in het bijzonder, vroegen we om een inventaris van de IT-applicaties met extra toelichting, alsook een overzicht van de voornaamste IT-projecten voor de komende jaren.

IT-governance

Bij brief van 31 mei 2023 maakte ETB voor de beoordeling van de IT-governance een overzicht van de IT- en OT-netwerken inclusief de beveiliging en de scheiding van de netwerken over. Voor de beveiliging werd het document *IT Information Security Policy* overgemaakt, die een beschrijving geeft van het IT-beveiligingsbeleid van ETB volgens ISO 27001 en ISO 27002. De Europese richtlijn 2016/1148 voor netwerk- en informatiebeveiliging, gekend als de 'NIS-richtlijn' (*Network and Information Security*), is omgezet in Belgische wetgeving via de NIS-Wet van 7 april 2019 en het NIS-KB van 12 juli 2019. ETB is hierin gedefinieerd als een aanbieder van essentiële diensten met ingang van 01 maart 2020 (M.B. 25/02/2020). Daaruit blijkt dat ETB voldoet aan de opgelegde verplichtingen en dat de jaarlijkse interne audits uitgevoerd worden. Voor het *Information Security Management System Framework* (ISMS) loopt momenteel nog de certificatie audit om het ISMS te certificeren tegenover ISO27001.

Wat de IT-risicoanalyse betreft, heeft ETB een '*business emergency response plan*' ontwikkeld dat deel uitmaakt van het zogenaamde '*Emergency Plan*' dat door de federale minister bevoegd voor energie wordt goedgekeurd. Dat plan beschrijft de te ondernemen acties en communicaties tijdens een situatie waarbij de supervisie van het net door de controlecentra van ETB niet langer mogelijk is. Deze situatie kan al dan niet gekoppeld zijn aan een black-out toestand.

De documenten *General Disaster Recovery Master Plan* en *IT Crises set up and Communication Plan* met het bijhorende incident management systeem werden bezorgd. Omdat het document *General Disaster Recovery Plan* op een algemeen niveau de aanpak beschrijft, werd op 6 oktober 2023 een toelichting gegeven aan de VREG. In dit overleg werd het *Disaster Recovery Plan* document van de *Energy Management System* (EMS) getoond en de verschillende scenario's voor herstel van het SCADA systeem, servers, databanken en replica's, netwerk en firewalls overlopen. De EMS-applicatie ontvangt, in *real time*, informatie (*remote* signalen en *remote* meetgegevens) van *remote* monitoring apparaten (RTUs) en zet deze om in een aangepast formaat voor de dispatchers. Dit laat hen toe tussen te komen in het Belgische net als het nodig is. Verder werd de planning getoond voor de *Disaster Recovery Plan* testen van dit EMS systeem voor uitvoering in 2023 en de resultaten van de *Disaster Recovery Plan* testen van het EMS systeem van 2022 werden toegelicht, inclusief de geleerde lessen en de opvolging van de uitgevoerde acties uit het actieplan. Tenslotte werd ook getoond dat er voor de top 10 kritische applicaties er een volledig uitgewerkt *Disaster Recovery Plan* document is op basis van het *General Disaster Recovery Plan* document.

Het intern controlesysteem van ETB ondersteunt de borging van risicoprocessen van de onderneming en berust op duidelijk omschreven rollen en verantwoordelijkheden op alle niveaus van de organisatie. Er werden interne controlemechanismen ingevoerd op verschillende organisatieniveaus om de naleving te waarborgen van normen en interne procedures die erop gericht zijn om de geïdentificeerde risico's op de juiste manier te beheren. Er bestaat een gedetailleerd IT-risicoregister dat continu wordt aangepast en aangevuld. Een van de manieren om IT-risico's te mitigeren, is het inbouwen van een intern controlesysteem.

Zowel binnen de IT-departementen alsook in de operationele diensten werden op volgende gebieden de nodige IT-controles ingebouwd. Periodieke interne en externe audits controleren of de interne controle- en risicobeheerssystemen effectief en efficiënt zijn.

Op basis van de informatie die wij hebben ontvangen van ETB besluiten we dat de **IT-governance** bij ETB afdoende is onderbouwd, inclusief zeer concrete en geteste *Disaster Recovery Plan* procedures.

Data-governance

Voor de Data-governance gaf ETB een algemene beschrijving van de karakteristieken van de datastromen tussen 2 applicaties. Voor de interne communicatie werd aangetoond hoe de authenticatie en autorisatie georganiseerd is. Voor de externe communicatie is er een wachtrij-systeem voor elke marktpartij voorzien waar boodschappen uitgewisseld worden, voorzien van de nodige authenticatie en autorisatie.

ETB hanteert eenduidige criteria volgens een proces om de classificatie uit te voeren en te documenteren, een zogenaamd "Data Classification model". Voor wat betreft het data-retentiebeleid bevestigt ETB dat de dataclassificatie is gekoppeld aan een set van maatregelen om de data gepast te beschermen.

Op basis van de informatie die wij hebben ontvangen van ETB, besluiten we dat de **Data-governance** bij ETB gestructureerd wordt aangepakt en dat de data voldoende beveiligd is.

Applicatiebeheer

Er werd een complete alfabetische lijst van IT-applicaties geleverd. Omdat deze lijst niet de samenhang van de applicaties en de bijhorende datastromen weergaf, werd op 24 oktober 2023 een bijkomende vergadering georganiseerd om verder toelichting hierbij te geven. In de vergadering werd een overzicht gegeven van de applicaties voor *metering* en *settlement*, inclusief de datastroom van dit proces t.e.m. de rapportering in het datawarehouse en publicatie. Jaarlijks werd steekproefsgewijs een *end-to-end audit* door E&Y uitgevoerd. Tevens werd de applicatie Flexhub en de verschillende ontwikkelingen voor flexibiliteit toegelicht. Er werd een lijst en beschrijving van de projecten of programma's met de meest belangrijke IT en digitale ontwikkelingen geleverd.

Voor wat betreft change en release management bezorgde ETB het document '*IT-Guideline Change Management*'. ETB heeft verschillende gescheiden omgevingen voor ontwikkeling, test, acceptatie en productie. *Key users* van de verschillende departementen van ETB kunnen *change requests* indienen bij IT. Na analyse door IT en goedkeuring door de verantwoordelijke instantie (afhankelijk van de Change classificatie), wordt het verzoek geïmplementeerd en getest in de Test en Acceptatie omgeving. Daarna wordt de verandering uitgerold in de Productie omgeving. Afwijkingen van dit proces moeten grondig gemotiveerd worden.

Op basis van de informatie (inclusief een overzicht van de applicaties) die wij hebben ontvangen van ETB, besluiten we dat het **applicatiebeheer** bij ETB ondersteund is met een duidelijk change en release management.

Conclusie

We oordelen dat uit de overgemaakte gegevens afgeleid kan worden dat ETB beschikt over de nodige technische capaciteit om zijn activiteiten als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit uit te oefenen, en dus voldoet aan de eis bepaald in art. 3.1.3 van het Energiebesluit.

3. Organisatorische capaciteit – art. 3.1.3/1 Energiebesluit

Conform art. 3.1.1 van het Energiebesluit moet de netbeheerder beschikken over voldoende organisatorische capaciteit om de activiteiten als netbeheerder uit te oefenen.

Art. 3.1.3/1 van het Energiebesluit bevat een opsomming van documenten aan de hand waarvan deze organisatorische capaciteit onder meer kan worden aangetoond.

Met het oog op de beoordeling vroegen we om

- de meest recente statuten van ETB
- personeel:
 - o beschrijving personeel (uitsluitend) voor ETB
 - o beschrijving personeel buiten ETB, maar waarop ETB een beroep kan doen
- organogram met
 - o overzicht van de verschillende departementen binnen elke directie
 - o aantal FTE's per departement

We ontvingen de gevraagde gegevens. Daaruit blijkt dat, wat het personeel voor ETB betreft, ETB vooreerst over eigen personeel beschikt, en daarnaast een beroep kan doen op personeel dat niet aangesteld is door ETB. Bepaalde diensten binnen de groep (Elia Group nv) worden gedeeld tussen ETB, Elia Group, Eurogrid en hun verbonden ondernemingen, voornamelijk m.b.t. operationele activiteiten. Er wordt vermeld dat volgende functies werden toegewezen aan Elia Group: Group Management Control en Investor Relations.

Conclusie

We oordelen dat uit de overgemaakte gegevens afgeleid kan worden dat ETB beschikt over de nodige organisatorische capaciteit om zijn activiteiten als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit uit te oefenen, en dus voldoet aan de eis bepaald in art. 3.1.3/1 van het Energiebesluit.

4. Naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in het kader van de activiteiten van databeheer

Conform art. 4.1.4, §2, 5° van het Energiedecreet moet de kandidaat-netbeheerder beschikken over de capaciteit om bij de uitoefening van zijn activiteiten inzake databeheer te voldoen aan de vereisten van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Art. 3.1.20/1 van het Energiebesluit, waarin een aantal vereisten t.o.v. de functionaris voor gegevensbescherming (hierna: 'FvG') worden opgenomen, specificiert deze voorwaarde.

Elia gaf aan dat de eis tot naleving van de AVG bij het uitoefenen van activiteiten inzake het databeheer, en bepaald in art. 4.1.4, §2, 5° van het Energiedecreet, verwijst naar de activiteiten inzake databeheer van de *distributienetbeheerder* (cfr. verwijzing naar art. 4.1.8/2 Energiedecreet). ETB is evenwel geen distributienetbeheerder.

Elia voert op basis van deze vaststelling aan dat de interpretatie van art. 4.1.4, §2, 5° van het Energiedecreet rekening moeten houden met het feit dat Elia geen distributienetbeheerder is. Elia geeft ook aan op vandaag niet hetzelfde volume persoonsgegevens te verwerken als een dergelijke netbeheerder.

Elia erkent wel dat ETB moet beschikken “over de capaciteit om bij de uitoefening van zijn activiteiten inzake databeheer te voldoen aan de vereisten van de Algemene Verordening Gegevensbescherming” in die zin dat ETB moet voldoen aan de AVG, maar met dien verstande dat de uitvoeringsbepaling opgenomen in art. 3.1.20/1 van het Energiebesluit niet van toepassing is. Verder geeft Elia aan dat ETB zich niet in een situatie bevindt waarbij het conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming verplicht is om een FvG aan te stellen. De FvG werd m.a.w. vrijwillig aangesteld.

De VREG kan de vermelde vaststelling m.b.t. de interpretatie van art. 4.1.4, §2, 5° van het Energiedecreet bevestigen. We gaan ook akkoord met de draagwijdte van de eis tot het voldoen aan de AVG in het kader van taken inzake databeheer, zoals ETB dit schetst: wanneer er persoonsgegevens worden verwerkt, moet ETB beschikken over de capaciteit om bij de uitoefening van zijn activiteiten inzake databeheer te voldoen aan de vereisten van de Algemene Verordening Gegevensbescherming”. Immers: de AVG geldt onverkort (rechtstreekse werking van verordening). De concrete uitvoeringsbepaling opgenomen in art. 3.1.20/1 van het Energiebesluit is echter niet van toepassing en toezicht op de naleving van de AVG is geen bevoegdheid van de VREG.

In het kader van deze vereiste verzochten we Elia om een aantal stukken over te maken:

- stukken waaruit blijkt dat een FvG werd aangesteld en bij de gegevensbeschermingsautoriteit werd aangemeld
- stukken waaruit blijkt dat de FvG rechtstreeks verslag uitbrengt aan de leden van het bestuursorgaan van de netbeheerder en hen tevens alle verslagen bezorgt die hij opstelt in het kader van zijn activiteiten en alle aanbevelingen die hij doet inzake de aangelegenheden die verband houden met de bescherming van persoonsgegevens (art. 3.1.20/1 van het Energiebesluit).

Conclusie

Uit de aangeleverde stukken blijkt dat een FvG werd aangesteld en dat deze ook bij de Gegevensbeschermingsautoriteit werd aangemeld. Zoals hoger aangegeven, is de specifieke voorwaarde opgenomen in art. 4.1.4, §2, 5° van het Energiedecreet en de uitvoeringsbepaling in art. 3.1.20/1 van het Energiebesluit niet van toepassing op ETB. ETB dient wel te voldoen aan de AVG en meer specifiek de vereisten inzake (de positie van) de FvG daarin opgenomen. Het toezicht op de naleving van deze voorwaarden valt evenwel buiten de bevoegdheden van de VREG.

5. Naleven van de voorwaarden voor een continu risicobeheersingssysteem

Conform art. 4.1.4, §2, 6° van het Energiedecreet moet de kandidaat-netbeheerder beschikken over de capaciteit om de uniforme voorwaarden na te leven voor een continu risicobeheersingssysteem met betrekking tot de waarschijnlijkheid en ernst van de uiteenlopende risico’s voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen, vermeld in art. 3.1.61 van het Energiebesluit.

We verzochten ETB om een aantal stukken over te maken die de naleving van hogervermelde bepalingen kunnen staven:

- interne procedure inzake het uitvoeren van gegevenseffectbeoordelingen
- de uitgevoerde gegevenseffectbeoordelingen
- de procedure om een inbreuk m.b.t. persoonsgegevens te identificeren, te evalueren en te melden aan de gegevensbeschermingsautoriteit en in voorkomend geval de betrokkenen te informeren
- stukken waaruit blijkt dat
 - i. een continue risico-opvolging wordt uitgevoerd m.b.t. de verwerkingsactiviteiten;

- ii. gegevens worden beveiligd met passende technische en organisatorische maatregelen om de informatieveiligheid te garanderen;
- iii. organisatorische maatregelen werden genomen om op continue basis de beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid en veerkracht van de verwerkingssystemen en – diensten te garanderen en om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid en toegang tot de databank te herstellen;
- iv. op regelmatige basis beoordelingen en evaluaties plaatsvinden van de doeltreffendheid en gepastheid van deze maatregelen;
- v. de FvG de contactpersoon is voor de betrokkene;
- vi. het personeelsplan wordt geëvalueerd om te kunnen beoordelen of de personeelsbezetting op het vlak van IT optimaal is.

De informatie werd aangeleverd. Daarnaast verzochten we (bij brief van 13 september 2023) evenwel enkele extra stavingsstukken die het gegeven antwoord kunnen ondersteunen:

- het ISO certificaat m.b.t. ELIA ISMS;
- stavingsstukken m.b.t. de uitgevoerde externe en interne audits zoals beschreven op p. 16-17 van het ISMS framework;
- document '*Information Security Management System Risk Assessment*' waarnaar wordt verwezen in het ISMS framework.

Dit werd ook door Elia aangeleverd. In wat volgt worden de eisen opgenomen in art. 3.1.61 van het Energiebesluit en de aangeleverde stavingsstukken overlopen.

Artikel 3.1.61 van het Energiebesluit bevat een heel aantal vereisten inzake het risicobeheersingssysteem. Zo hebben de eerste twee paragrafen betrekking op de uitvoering van gegevensbeschermingseffectbeoordelingen en de continue opvolging van risico's bij bepaalde verwerkingsactiviteiten. Uit de aangeleverde stukken blijkt dat ETB beschikt over een interne procedure voor het uitvoeren van gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (GEB) gebaseerd op Europese richtsnoeren en adviezen van de Gegevensbeschermingsautoriteit⁴ en dat er inmiddels ook een aantal GEB werden uitgevoerd. In de procedure wordt onder meer beschreven wanneer een GEB moet worden uitgevoerd, wanneer die moet worden geëvalueerd en wie betrokken moet worden.

Om de vereisten inzake continue risico-opvolging van de verwerkingen en de maatregelen inzake vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen en diensten te staven⁵, verwijst ETB naar het geïmplementeerde Information Security Management Systeem (ISMS). Een ISMS is het kader bestaande uit policies, richtlijnen, procedures, processen en alle bijhorende middelen om op een gestructureerde wijze de informatie te beveiligen in verhouding tot de risico's. ETB bezorgde de VREG een kopie van deze ISMS policy en geeft aan dat het ISMS volledig gestructureerd is op, en in lijn is met de ISO27001 standaard. Deze internationale standaard beschrijft hoe een ISMS ontwikkeld, geïmplementeerd, geëvalueerd en continu verbeterd kan worden. De conformiteit met deze standaard werd ook gestaafd door het ISO certificaat dd. 19 september 2023.

⁴ EDPB, Guidelines on Data Protection Impact Assessment (DPIA) and determining whether processing is “likely to result in a high risk” for the purposes of Regulation 2016/679, WP 248 rev.01, vastgesteld op 4 april 2017; (ii) GBA, “Initiatiefaanbeveling inzake gegevensbeschermingseffectbeoordeling en voorafgaande raadpleging”, nr. 01/2018 van 28 februari 2018; en (iii) Besluit van het secretariaat-generaal nr. 01/2019 van 16 januari 2019, “Vaststelling van de lijst van categorieën van verwerkingen die overeenkomstig artikel 35, lid 4, van de Algemene Verordening Gegevensbescherming aan een gegevensbeschermingseffectbeoordeling moeten worden onderworpen (SECR-AR-2019-001)”.

⁵ Cf. 3.1.61, §3, 5^e lid, en 3.1.61, §6.

Bijkomend werd ook een document aangeleverd dat dieper ingaat op de wijze van risico-opvolging binnen het ISMS (“Information Security Management System Risk Assessment”). Ten slotte, werden ook documenten m.b.t. een interne en een externe audit, uitgevoerd naar aanloop van de geplande ISO certificering, aangeleverd.

Verder werd ook kopie van de interne procedure om een inbreuk m.b.t. persoonsgegevens te identificeren, te evalueren en te melden aan de Gegevensbeschermingsautoriteit en in voorkomend geval de betrokkenen te informeren aangeleverd om de vereisten opgenomen in art. 3.1.61, §5 van het Energiebesluit te staven. Ook op basis van deze paragraaf dient de FvG de contactpersoon te zijn voor de betrokkenen en moet er t.a.v. de Gegevensbeschermingsautoriteit ook een contactpersoon worden aangewezen. Uit de overgemaakte informatie door ETB volgt inderdaad dat de FvG in de privacy policies werd vermeld als contactpersoon voor de betrokkenen en dat de FvG ook als contactpersoon t.a.v. de Gegevensbeschermingsautoriteit functioneert.

Ten slotte, vereist art. 3.1.61 van het Energiebesluit ook dat het personeelsplan wordt geëvalueerd om te kunnen beoordelen of de personeelsbezetting op het vlak van IT optimaal is. In dat kader geeft ETB aan dat de budgetten, o.a. ook voor personeel, door de CREG worden goedgekeurd voor een tarifaire periode van vier jaar. ETB stelt dat het aantal IT-ontwikkelingen voor het uitvoeren van haar wettelijke missies in een veranderende context (integratie hernieuwbare energie, flexibiliteit, digitalisatie) momenteel in stijgende lijn is en dat daarom ook een toename van het aantal IT-personeel werd gebudgetteerd. ETB geeft aan dat ook internalisaties van externe medewerkers werden voorgesteld. Nog volgens ETB wordt het personeelsplan geëvalueerd en bijgesteld op basis van de te uitvoeren projecten, het goedgekeurde tariefvoorstel en van de rekruteringsmogelijkheden.

Conclusie

Op basis van de overgemaakte informatie ziet de VREG geen redenen om te twijfelen aan de conformiteit van ETB met de vereisten vermeld in art. 4.1.4, §2, 6° van het Energiedecreet *jo* art. 3.1.61 van het Energiebesluit met betrekking tot de nodige capaciteit om de uniforme voorwaarden na te leven voor een continu risicobeheersingssysteem met betrekking tot de waarschijnlijkheid en ernst van de uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen.

6. Professionele betrouwbaarheid - art. 3.1.4 t.e.m. 3.1.7 Energiebesluit

Conform art. 3.1.4 van het Energiebesluit moet de netbeheerder blijk geven van voldoende professionele betrouwbaarheid om de activiteiten als netbeheerder uit te oefenen.

Art. 3.1.5 van het Energiebesluit bevat hieromtrent enkele tegenindicaties: in staat van faillissement of vereffening verkeren, werkzaamheden gestaakt hebben, aangifte faillissement gedaan hebben.

Art. 3.1.6 van het Energiebesluit bepaalt de gevallen waarin VREG kan beslissen dat betrouwbaarheid problematisch is (1° tot 6°): het gaat om veroordeling misdrijf professionele integriteit bestuurs- of directielid, ernstige professionele fout, niet-betaling bijdragen sociale zekerheid, niet-betaling belastingen, valse verklaringen en gerechtelijke akkoord.

Art. 3.1.7 van het Energiebesluit bevat de documenten aan de hand waarvan de professionele betrouwbaarheid aangetoond kan worden:

1° voor artikel 3.1.5, 1°: een bewijs van niet-faillissement en een bewijs van inschrijving, of evenwaardige documenten, uitgereikt door een gerechtelijke of overheidsinstantie van het land van oorsprong, waaruit blijkt dat aan de gestelde eisen is voldaan;

2° voor artikel 3.1.5, 2°, en artikel 3.1.6, 1° en 6°: een uittreksel uit het strafregister of een evenwaardig document, uitgereikt door een gerechtelijke of overheidsinstantie van het land van oorsprong of herkomst, waaruit blijkt dat aan de gestelde eisen is voldaan;

3° voor artikel 3.1.6, 3° en 4°: een getuigschrift, uitgereikt door de bevoegde overheidsinstantie van het land in kwestie.

Aangezien tal van indicaties van professionele (on)betrouwbaarheid zelf nagegaan kunnen worden, vereiste de VREG enkel een verklaring op eer van elk bestuurs- en directielid.

We ontvingen de verklaringen op eer met betrekking tot het voldoen aan de bovenstaande voorwaarden, van de (12) leden van de Raad van Bestuur en van de (8) leden van het directiecomité.

Raad van Bestuur

naam	Verklaring op eer
Bernard Gustin	ok
Roberte Kesteman	ok
Laurance de l'Escaille	ok
Pieter De Crem	ok
Geert Versnick	ok
Michel Allé	ok
Saskia Van Uffelen	ok
Interfin cv, vertegenwoordigd door permanente vertegenwoordiger Thibaud Wijngaard	ok (zowel Thibaud Wijngaard als Interfin)
Dominique Offergeld	ok
Els Neiryck	ok
Bernard Thiry	ok
Eddy Vermoesen	ok

Directiecomité

naam	Verklaring op eer
Chris Peeters	ok
Markus Berger	ok
Patrick De Leener	ok
Frédéric Dunon	ok
Peter Michiels	ok
James Matthys Donnadiou	ok
Catherine Vandenborre	ok
Pascale Fonck	ok

Conclusie

Er zijn geen indicaties dat niet is voldaan aan de vereiste van de professionele betrouwbaarheid gesteld in art. 3.1.4 t.e.m. 3.1.7 van het Energiebesluit.

7. Gebruiksrecht op het te beheren net

Conform art. 3.1.8 van het Energiebesluit moet ETB beschikken over de volle eigendom op, of het exploitatierecht van, het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

7.1. Omvang van het net, voorwerp van de aanvraag

Het net, waarvoor ETB (verder) als beheerder wenst te worden aangewezen, is het plaatselijk vervoernet van elektriciteit (PVN). De omvang van het PVN wordt krachtens art. 4.1.2 van het Energiedecreet door de VREG vastgesteld. Dit gebeurde initieel bij beslissing [BESL-2011-14](#)⁶, en werd in 2014 volledig herzien bij beslissing [BESL-2014-14](#)⁷.

De omvang van het PVN moet geüpdatet worden. Er werd een nieuwe, geactualiseerde lijst van onderdelen van het PVN overgemaakt. (bijlage 4.1)

Dit maakt het voorwerp uit van een herziening van de beslissing BESL-2014-14.

7.2. Rechten van Elia Transmission Belgium op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit

De beheerder van het net moet conform de regelgeving minstens over het exploitatierecht op dat net beschikken.

Elia gaf een historisch overzicht inzake de evolutie van de eigendoms- en exploitatierechten van de netten met nominale spanning < of = 70 kV.

Daaruit blijkt dat Elia Asset nv (99,99% dochter van ETB) volgende rechten op het net heeft:

- eigendom van alle netten op 36 en 70 kV die voorheen in handen waren van Electrabel, SPE, of CTPE.
- gebruiksrecht van het net op 36 kV in eigendom van Fluvius West (voorheen WVEM).

ETB zelf beschikt over het gebruiksrecht van het net op 70kV dat in eigendom is van Fluvius Limburg (voorheen Inter-energa).

7.3. Verhouding Elia Transmission Belgium en Elia Asset

Aangezien niet ETB, maar Elia Asset beschikt over de vereiste rechten op een groot deel van het PVN, rijst de vraag naar de verhouding tussen beide rechtspersonen.

ETB houdt 99,99% van de aandelen aan in Elia Asset. Elia Asset is bijgevolg een 'quasi 100% dochteronderneming' (*sic*) van ETB. Er wordt daarbij opgemerkt dat de vervreemding van aandelen in Elia Asset, door ETB, niet helemaal vrij is: daartoe is voorafgaand advies van de CREG vereist.

⁶ <https://www.vreg.be/nl/document/besl-2011-14>

⁷ <https://www.vreg.be/nl/document/besl-2014-14>

Er is uiteengezet dat ETB en dochtermaatschappij Elia Asset een economische entiteit vormen, een 'dubbele structuur' die bevestigd is in art. 9bis van de Elektriciteitswet. Dat het bestuur van beide entiteiten - zowel raad van bestuur als dagelijks bestuur - krachtens de Elektriciteitswet uit dezelfde personen moet bestaan. Ten slotte wordt verwezen naar de overeenkomst gesloten tussen ETB en Elia Asset (stille handelsvennootschap).

7.4. Conclusie

We oordelen dat, uit de overgemaakte gegevens, afgeleid kan worden dat ETB, grotendeels via haar dochter Elia Asset waarmee ETB een economische eenheid vormt, over minstens het gebruiksrecht op het te beheren net beschikt. Er is o.i. bijgevolg voldaan aan art. 3.1.8 van het Energiebesluit.

8. Onafhankelijkheidsvereisten

8.1. Activiteiten

Het is een netbeheerder verboden bepaalde activiteiten op te nemen.

Op grond van het Energiedecreet en -besluit zijn volgende activiteiten -mits enkele nuanceringen- verboden:

- a) **Productie** van energie - art. 4.1.8 Energiedecreet – 3.1.10 Energiebesluit;
- b) **Levering** van elektriciteit en gas - art. 4.1.7 Energiedecreet – 3.1.10 Energiebesluit;
- c) Aanbieden commerciële **energiediensten** of het optreden als **aggregator, deelnemer aan flexibiliteit** of **dienstverlener van flexibiliteit** - art. 4.1.8/1 Energiedecreet;
- d) Bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren van elektriciteitsopslagfaciliteiten - art. 4.1.8/1/1 - Deze bepaling trad in werking op 7 juni 2021;
- e) Bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren van **oplaadpunten voor elektrische voertuigen** (behalve als ze zelf particuliere oplaadpunten bezitten die uitsluitend voor eigen gebruik bestemd zijn) - art. 4.1.8/1/2 Energiedecreet;
- f) Gebruik van data verkregen bij uitoefening taken voor commerciële diensten - art. 4.1.8/4 Energiedecreet.

We vroegen en ontvingen een verklaring op eer waarbij het volgende bevestigd wordt:

		JUIST	NIET JUIST
1	De kandidaat-netbeheerder, noch enige dochtervennootschap, <ul style="list-style-type: none"> • onderneemt geen activiteiten inzake productie van energie behalve om het energieverbruik van de eigen gebouwen te dekken • participeert niet in een rechtspersoon die actief is in de productie van energie (hieronder valt niet de productie om energieverbruik van eigen gebouwen van die rechtspersoon te dekken) en zal zich daarvan ook steeds onthouden. <i>Indien 'niet juist': toelichtende nota met betrekking tot de activiteiten.</i>	X	
2	De kandidaat-netbeheerder onderneemt geen activiteiten inzake levering van elektriciteit of aardgas , tenzij voor de levering ervan in het kader van een openbaardienstverplichting die op grond van het Energiedecreet is opgelegd, en zal zich daarvan ook steeds onthouden.	X	
3	De kandidaat-netbeheerder onderneemt geen activiteiten inzake het aanbieden van commerciële energiediensten of het optreden als aggregator (art. 4.1.8/1 Energiedecreet). <i>Indien 'niet juist': toelichtende nota met betrekking tot de activiteiten.</i>	X	
4	De kandidaat-netbeheerder gebruikt de gegevens verkregen bij uitoefening van taken inzake databeheer niet om commerciële diensten aan te bieden (art. 4.1.8/4 Energiedecreet).	X	

We verzochten Elia om over te maken: een lijst, inclusief toelichting, van alle eventuele voornoemde activiteiten, of verklaring dat geen dergelijke activiteiten worden uitgevoerd.

We verzochten Elia tevens om over te maken: een toelichting over de eventuele activiteiten die ETB (zelf of via participaties) verricht naast de kerntaak van elektriciteitstransport. Dit inclusief eventuele datadiensten.

Voor het antwoord op deze vragen verwees Elia naar het voorwerp van ETB, zoals opgenomen in de statuten. In art. 3.6 van de statuten staat beschreven welke activiteiten ETB *kan* ondernemen buiten de perimeter van het beheer van de netten, en binnen welke perken. We vroegen en ontvingen evenwel concretere informatie. Hierna volgt de analyse van de activiteiten a) tot en met f) hierboven vernoemd.

a) Met betrekking tot productie van energie - art. 4.1.8 Energiedecreet – 3.1.10 Energiebesluit

Conform art. 4.1.8, §1 van het Energiedecreet kan de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit geen andere activiteiten ondernemen voor de productie van elektriciteit dan de productie van elektriciteit die nodig is om zijn taken als netbeheerder goed te kunnen uitoefenen.

Art. 3.1.10 van het Energiebesluit bepaalt dat de netbeheerder geen andere activiteiten mag ondernemen inzake de productie van energie en de levering van aardgas of elektriciteit dan de activiteiten, vermeld in artikel 4.1.8, 4.1.20 en 4.1.22 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, in het technische reglement, vermeld in artikel 11 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en in de gedragscode, vermeld in artikel 15/5*undecies* van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen.

ETB heeft volgens onze informatie volgende activiteiten inzake productie van energie:

- zonnepanelen op de site in Monnoyer

Elia maakt ter zake melding van de (federale) Tariefmethodologie, waarin een aantal stimulansen zijn bepaald.

Een van de stimulansen betreft de verbetering van de energie-efficiëntie van de gebouwen in de onderstations. Een beslissing van de CREG m.b.t. de modaliteiten voor het bepalen van die stimulansen tot verbetering van de prestaties van de TNB in de loop van de regulatoire periode 2024-2027 ((B)658e/80) bepaalt dat o.a. de plaatsing van zonnepanelen op de daken of op de grond onder de toepassing van deze stimulansen valt. In die zin, zo argumenteert Elia, ressorteert de uitbating van zonnepanelen zelfs onder de uitoefening van de taken als netbeheerder.

In tegenstelling voor wat geldt voor de distributienetbeheerders en hun werkmaatschappij, is er door de decreetgever niet voorzien in een uitzondering op het verbod van productieactiviteiten voor de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit voor het dekken van het energieverbruik van de eigen gebouwen. Gezien een onderscheiden behandeling van de distributienetbeheerder en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit o.i. in deze evenwel moeilijk te verantwoorden valt, kan deze productieactiviteit gedoogd worden. Temeer op moment van het nemen van deze beslissing een ontwerp tot wijziging van art. 4.1.8, §1 het Energiedecreet voorligt daardoor de productie van energie toegelaten zou worden als het dient om eigen energieverbruik te dekken⁸.

- dieselgeneratoren als back-up voor heropstarten van installaties in onderstations in geval van nood

Deze activiteit is in lijn met het Energiedecreet en -besluit gezien het handelt om installaties voor de productie van elektriciteit die nodig zijn om de taken als netbeheerder goed te kunnen uitoefenen. De geproduceerde stroom is louter dienstig voor het net zelf. Deze activiteit inzake productie van elektriciteit is onlosmakelijk verbonden met de uitbating van een veilig en betrouwbaar net.

b) Met betrekking tot levering van elektriciteit en aardgas - art. 4.1.7 Energiedecreet – 3.1.10 Energiebesluit

Conform art. 4.1.7 van het Energiedecreet kan de netbeheerder geen activiteiten ondernemen inzake de levering van elektriciteit en aardgas, tenzij voor de levering ervan in het kader van een openbare dienstverplichting die op grond van dit decreet is opgelegd.

Art. 3.1.10 van het Energiebesluit bepaalt dat de netbeheerder geen andere activiteiten mag ondernemen inzake de productie van energie en de levering van aardgas of elektriciteit dan de activiteiten, vermeld in artikel 4.1.8, 4.1.20 en 4.1.22 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, in het technische reglement, vermeld in artikel 11 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en in de gedragscode, vermeld in artikel 15/5 *undecies* van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen.

Op basis van de omschrijving het voorwerp van ETB in de statuten, en de overgemaakte verklaring op eer, wordt besloten dat aan deze eis voldaan is.

⁸ Voorontwerp van decreet tot wijziging van het *Gerechtelijk Wetboek*, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie, door de Vlaamse regering een eerste keer principieel goedgekeurd op 27 oktober 2023, zie <https://beslissingenvlaamse-regering.vlaanderen.be/>

c) Met betrekking tot het aanbieden van commerciële energiediensten of het optreden als aggregator, deelnemer aan flexibiliteit of dienstverlener van flexibiliteit. - art. 4.1.8/1 Energiedecreet

Art. 4.1.8/1 van het Energiedecreet bepaalt dat een netbeheerder geen activiteiten kan ondernemen inzake het aanbieden van commerciële energiediensten of het optreden als aggregator. Uitzondering daarop wordt gemaakt voor het aanbieden van diensten *aan aandeelhouders/vennoten of op grond van een openbardienstverplichting die door dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten worden opgelegd, of die voortvloeien uit de gunning van overheidsopdrachten, uitgeschreven door een andere aanbestedende overheid dan de overheden die aandeelhouder/vennoot zijn en voor zover die gunning betrekking heeft op energiediensten die rechtstreeks ten gunste komen van die aandeelhouders/vennoten. De netbeheerder of zijn werkmaatschappij kan de uitvoering van de voormelde diensten die uiterlijk op 31 december 2024 al zijn opgestart, voortzetten tot uiterlijk 31 december 2027.*

ETB maakte ter zake een verklaring op eer over waarbij bevestigd wordt dat ETB geen activiteiten verricht m.b.t. het aanbieden van commerciële energiediensten, noch op te treden als aggregator.

d) Met betrekking tot het bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren van elektriciteitsopslagfaciliteiten - art. 4.1.8/1/1

Art. 4.1.8/1/1 van het Energiedecreet trad in werking op 7 juni 2021 en luidt als volgt:

“§1. Een netbeheerder en zijn werkmaatschappij mogen geen elektriciteitsopslagfaciliteiten bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren.

*In afwijking van het eerste lid mogen de netbeheerders elektriciteitsopslagfaciliteiten bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren als het gaat om **volledig geïntegreerde netwerkcomponenten** en de VREG zijn goedkeuring heeft verleend of als aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan:*

- 1° andere partijen, na een open, transparante en niet-discriminerende aanbestedingsprocedure, die de VREG toetst en goedkeurt, hebben geen recht verworven om dergelijke faciliteiten te bezitten, te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren, of kunnen die diensten niet tegen redelijke kosten en binnen een redelijke termijn aanbieden;*
- 2° dergelijke faciliteiten zijn nodig voor de netbeheerders om hun verplichtingen na te leven in het kader van een efficiënt, betrouwbaar en veilig beheer van het distributiesysteem, vermeld in titel IV van dit decreet. De faciliteiten worden niet gebruikt om elektriciteit op de elektriciteitsmarkten of op de markten voor lokaal congestiebeheer te kopen of te verkopen;*
- 3° de VREG heeft de noodzaak van een dergelijke afwijking beoordeeld, heeft de aanbestedingsprocedure, waaronder de voorwaarden van die aanbestedingsprocedure, geëvalueerd en heeft zijn goedkeuring verleend.*

De VREG kan regels of inkoopbepalingen opstellen voor de aanbestedingsprocedure om de billijkheid van de procedure te garanderen.

§ 2. De VREG houdt regelmatig en minstens elke vijf jaar een openbare raadpleging over de bestaande elektriciteitsopslagfaciliteiten van de netbeheerder om de potentiële beschikbaarheid en belangstelling om in dergelijke faciliteiten te investeren, te evalueren. Als uit die openbare raadpleging blijkt dat derde partijen in staat zijn dergelijke installaties op een kosteneffectieve manier te bezitten, te ontwikkelen, te exploiteren of te beheren, ziet de VREG erop toe dat die activiteiten van de netbeheerders in dit verband binnen achttien maanden worden uitgefaseerd.

De VREG kan toestaan dat de netbeheerders een redelijke vergoeding ontvangen zodat ze de restwaarde van hun investering in die elektriciteitsopslagfaciliteiten kunnen terugverdienen.

Het eerste en het tweede lid zijn niet van toepassing op volledig geïntegreerde netwerkcomponenten of gedurende de gebruikelijke afschrijvingsperiode van nieuwe elektriciteitsopslagfaciliteiten als het over batterijen gaat waarbij een definitieve investeringsbeslissing vóór 4 juli 2019 is genomen, op voorwaarde dat dergelijke batterijopslagfaciliteiten aan al de volgende voorwaarden voldoen:

1° de batterijopslagfaciliteiten zijn uiterlijk twee jaar na de voormelde investeringsbeslissing met het netwerk verbonden;

2° de batterijopslagfaciliteiten zijn volledig in het distributiesysteem geïntegreerd;

3° de batterijopslagfaciliteiten worden uitsluitend gebruikt om de veiligheid van het netwerk reactief onmiddellijk te herstellen in geval van noodgevallen, als een dergelijke herstelmaatregel onmiddellijk van kracht wordt en wordt beëindigd zodra reguliere redispatching in staat is het probleem op te lossen;

4° de batterijopslagfaciliteiten worden niet gebruikt om elektriciteit te kopen of te verkopen op de elektriciteitsmarkt of de markt voor lokale congestie, met inbegrip van balanceringsmarkten.

§ 3. Paragraaf 1 is niet van toepassing op elektriciteitsopslagfaciliteiten die gebruikt worden in het kader van het energiebeheer van de eigen gebouwen.

Elia bevestigde formeel dat noch ETB, noch dochtermaatschappij Elia Asset, elektriciteitsopslagfaciliteiten bezit, ontwikkelt, beheert of exploiteert.

e) Met betrekking tot het bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren van oplaadpunten voor elektrische voertuigen - art. 4.1.8/1/2

Art. 4.1.8/1/2 van het Energiedecreet trad in werking op 7 juni 2021. Het verbod dat daarin bepaald is, geldt niet met betrekking tot particuliere oplaadpunten die uitsluitend voor eigen gebruik bestemd zijn.

Elia verklaarde enkel laadpalen voor eigen gebruik te hebben. Het gaat om laadpalen ter hoogte van de administratieve sites, en bij personeel thuis (leasewagens). Daarnaast zullen in de toekomst ook de utilitaire wagens vervangen worden door elektrische wagens, en dus zullen ook hiertoe bijkomende laadpalen geïnstalleerd worden bij de posten (binnen de afsluiting).

Uit deze informatie leiden we af dat voldaan is aan art. 4.1.8/1/2 Energiedecreet.

f) Met betrekking tot het gebruik van data voor commerciële doeleinden - art. 4.1.8/4 Energiedecreet

Art. 4.1.8/1 van het Energiedecreet bepaalt dat een netbeheerder de gegevens verkregen bij de uitoefening van zijn taken inzake databeheer, vermeld in artikel 4.1.8/2, niet kan gebruiken om commerciële diensten aan te bieden.

Elia maakte ter zake een verklaring op eer over en bevestigt geen gegevens, verkregen bij de uitoefening van zijn (databeheerders)taken te gebruiken voor leveren van commerciële diensten.

Conclusie

We oordelen dat, uit de overgemaakte gegevens, afgeleid kan worden dat ETB geen activiteiten onderneemt die zij krachtens het Energiedecreet en -besluit niet zou mogen ondernemen, en bijgevolg voldoet aan art. 4.1.7, 4.1.8, 4.1.8/1, 4.1.8/1/1, 4.1.8/1/2 en 4.1.8/4 van het Energiedecreet en art. 3.1.10 van het Energiebesluit.

8.2. Beroep op derden – art. 4.1.6/1 en 4.1.8/3 Energiedecreet

a) Voorbereiding van welbepaalde beslissingen

De netbeheerder moet *met eigen personeel en middelen* instaan voor de voorbereiding van de beslissingen over welbepaalde strategische en vertrouwelijke aangelegenheden. Dit is bepaald in art. 4.1.6/1, eerste lid (taken inzake netbeheer) en art. 4.1.8/3, eerste lid (taken inzake databeheer).

Het gaat om volgende taken:

1. de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit;
2. de toegang tot het distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, de aansluiting en aansluitingsvoorwaarden, de technische voorwaarden en de tarieven;
3. de boekhouding met betrekking tot het netbeheer;
4. de uitbesteding van de werkzaamheden voor de aansluiting, het netbeheer en meterbeheer;
5. het aflezen van de meters en tellers;
6. het beheer en de beveiliging van de technische, relationele en meetgegevens.

ETB bevestigt dat zij met eigen personeel en middelen instaat voor de voorbereiding van de beslissingen over de strategische en vertrouwelijke aangelegenheden voor het netbeheer, opgesomd onder 1° tot en met 4° (met verwijzing naar art. 4.1.6/1 Energiedecreet). ETB bevestigt dat hetzelfde geldt voor de strategische en vertrouwelijke aangelegenheden inzake databeheer, opgesomd onder 5° en 6° hierboven (met verwijzing naar art. 4.1.8/3 Energiedecreet).⁹

Elia zet verder uiteen dat sprake is van een dubbele structuur rond de vennootschappen ETB en Elia Asset, onderling verbonden via een overeenkomst van stille maatschap, en houdt voor dat de personeelsleden van Elia Asset en de personeelsleden van de aan te stellen netbeheerder ETB niet als derden te beschouwen vallen.

Elia verklaart verder ook het volgende:

“Ondanks het feit dat de personeelsleden van EA¹⁰ gezien het voorgaande niet als derden beschouwd kunnen worden, wordt niettemin de organisatie van ETB en EA zo opgebouwd dat de personeelsleden die instaan voor de beslissingen met betrekking tot de in de artikelen 4.1.6/1 en 4.1.8/3 van het Energiedecreet genoemde strategische en vertrouwelijke aangelegenheden, tot het personeel van ETB zullen behoren.”

En

“De uitvoerende taken met betrekking tot de exploitatie (het verzekeren van het vervoer van elektriciteit overeenkomstig de overeenkomsten tussen ETB en haar klanten), het onderhoud en de effectieve ontwikkeling van de netten zullen worden uitgevoerd door personeelsleden van EA uitgevoerd onder toezicht en volgens de richtlijnen van ETB.”

Uit deze uiteenzetting leiden we af dat Elia Asset weliswaar *uitvoerende* taken opneemt m.b.t. de exploitatie, het onderhoud en de effectieve ontwikkeling van het net, maar de organisatie zo opgebouwd is dat de personeelsleden die instaan voor de voorbereiding van de beslissingen m.b.t. de voornoemde strategische en vertrouwelijke aangelegenheden behoren tot ETB.

⁹ Hoofddocument van het aanwijzingsdossier dd. 31 mei 2023, p. 24 en verder

¹⁰ EA : Elia Asset

We oordelen dat, uit die overgemaakte gegevens, afgeleid kan worden dat ETB voldoet aan artikelen 4.1.6/1, eerste lid en 4.1.8/3, eerste lid van het Energiedecreet.

b) Uitvoering van welbepaalde beslissingen

Voorts geldt dat de netbeheerder geen beroep kan doen op producenten, invoerders van buitenlands aardgas, leveranciers of tussenpersonen aanbieders van energiediensten, ESCO's, aggregatoren, dienstverleners van flexibiliteit, evenwichtsverantwoordelijken of op ondernemingen die ermee verbonden of geassocieerd zijn, voor de uitvoering van beslissingen m.b.t. welbepaalde voor het netbeheer strategische en vertrouwelijke aangelegenheden.

Dit is bepaald in art. 4.1.6/1, tweede lid (taken inzake netbeheer) en art. 4.1.8/3, tweede lid (taken inzake databeheer).

Het gaat om volgende taken:

1. contacten met de in aanmerking komende afnemers over de toegang tot het distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, de aansluitingsvoorwaarden, de technische voorwaarden en de tarieven;
2. de boekhouding met betrekking tot het netbeheer;
3. contacten met de afnemers over de toegang tot hun gegevens;
4. het aflezen van de meters en tellers;
5. het beheer en de beveiliging van de technische, de relationele en de meetgegevens.

Elia bevestigt dat dit het geval is voor beslissingen met betrekking tot de aangelegenheden 1 (contacten met afnemers) en 2 (boekhouding) hiervoor beschreven. Dit handelt om de taken beschreven in artikel 4.1.6/1, tweede lid van het Energiedecreet (taken inzake netbeheer).

Artikel 4.1.8/3, tweede lid van het Energiedecreet (taken inzake databeheer), bepaalt het volgende:

“De netbeheerder of zijn werkmaatschappij kan geen beroep doen op producenten, invoerders van buitenlands aardgas, leveranciers, tussenpersonen, aanbieders van energiediensten, ESCO's, aggregatoren, dienstverleners van flexibiliteit, evenwichtsverantwoordelijken of ondernemingen die met die ondernemingen verbonden of geassocieerd zijn, voor de uitvoering van de beslissingen over de volgende strategische en vertrouwelijke aangelegenheden voor het databeheer, zoals vermeld in artikel 4.1.8/2:

1° contacten met de afnemers over de toegang tot hun gegevens;

2° het aflezen van de meters en tellers;

3° het beheer en de beveiliging van de technische, de relationele en de meetgegevens.”

Elia merkt terecht op dat in dit artikel verwezen wordt naar art. 4.1.8/2, en dat dit handelt over de databeheerderstaken van de distributienetbeheerder. Dit terwijl de taken inzake databeheer in hoofde van de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit vermeld zijn in art. 4.1.6, §3 van het Energiedecreet.

Er kan inderdaad geopperd worden dat art. 4.1.8/3, tweede lid, van het Energiedecreet niet van toepassing is op de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, doordat dit artikel (foutief) verwijst naar de databeheerdersactiviteiten van de distributienetbeheerder.

Wat er ook van zij, ondergeschikt bevestigt ETB dat zij geen beroep doet op de door het toepasselijke artikel geviseerde ondernemingen, voor de uitvoering van de volgende beslissingen (inzake databeheer):

1. *contacten met de afnemers over de toegang tot hun gegevens,*

2. het aflezen van de meters en tellers en
3. het beheer en de beveiliging van de technische, de relationele en de meetgegevens,

Wat betreft “het aflezen van de meters en tellers” wordt het volgende toegelicht:

*in zoverre gebruikers van het plaatselijk vervoernet ondersteunende diensten leveren aan de transmissie-netbeheerder, voldoen zij, overeenkomstig artikel IV.4.14.5 §1 van het Technisch Reglement Plaatselijk Vervoer, aan de desbetreffende bepalingen van het Technisch Reglement Transmissie (lees nu ook: Gedragscode). Voor zover die diensten worden geleverd op leveringspunten die niet samenvallen met het toegangspunt, moet **de BSP** (m.n. die gebruiker van het plaatselijk vervoernet/operator van een achterliggende productie-eenheid/opslagfaciliteit of een door hem aangeduide BSP/aggregator) voldoen aan meetvereisten, waarnaar het BSP-contract, dat goedgekeurd is door de CREG, verwijst.*

Er is in bepaalde gevallen dus sprake van het feit dat een BSP (een in art. 4.1.8/3, tweede lid, vermelde marktpartij) meetdata afleest.

De databeheerderstaak waarover het handelt (zie art. 4.1.8/2 waarnaar art. 4.1.8/3, tweede lid verwijst) klinkt als volgt:

“1° het af- en uitlezen van de digitale, elektronische en analoge meters en tellers op de toegangspunten van het distributienet voor: [...]”

Het verbod op het doen van een beroep op bepaalde derden voor het af- of uitlezen van meters en tellers geldt dus enkel voor toegangspunten (van het distributienet), en niet op meters van leveringspunten die geen toegangspunt zijn.

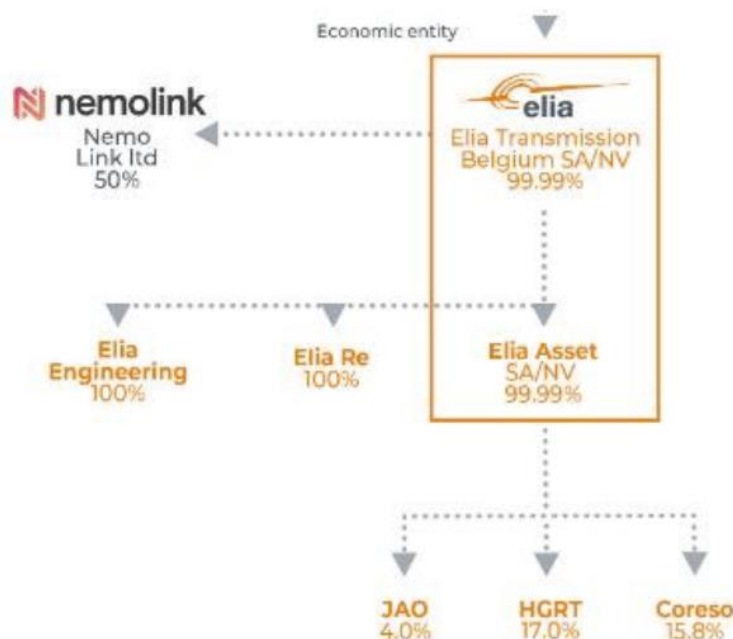
Deze vaststelling zou overeind blijven als artikel 4.1.8/3, tweede lid Energiedecreet correct verwezen zou hebben naar de databeheerdersactiviteiten van de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit (dus naar art. 4.1.6, §3 Energiedecreet), want daar luidt de taak: “3° het aflezen van de meters en tellers op de toegangspunten op zijn net”

We oordelen dat, uit de overgemaakte gegevens, afgeleid kan worden dat ETB voldoet aan artikelen 4.1.6/1, tweede lid en 4.1.8/3, tweede lid van het Energiedecreet.

8.3. Participaties - art. 3.1.13 Energiebesluit

Art. 3.1.13 van het Energiebesluit bepaalt dat de netbeheerder geen rechtstreekse of onrechtstreekse deelneming mag aanhouden, in welke vorm ook, in producenten, invoerders van buitenlands aardgas, houders van een leveringsvergunning, tussenpersonen, aanbieder van energiediensten, ESCO's, aggregatoren of in de met die ondernemingen verbonden of geassocieerde ondernemingen.

Gevraagd naar de voornoemde participaties, geeft Elia volgend overzicht:

ETB bezit volgens het aanvraagdossier participaties in:

- **Elia Asset** (99,99%; 1 aandeel is in handen van Publi-T)
- **Elia Engineering** (99% Elia Asset – 1 aandeel is in handen van ETB) – beheer van alle investeringsprojecten en grote transformaties i.v.m. het net van Elia Asset.
- **Elia Re** (99% Elia Asset – 1 aandeel is in handen van ETB) – eigen herverzekeringsmaatschappij van Elia, voor herverzekering van risico's van de netbeheerder.
- **Nemo Link** (50% is in handen van ETB) – m.b.t. de interconnector tussen VK (National Grid Interconnector Holdings Ltd.) en België (Elia).
- **HGRT** (17%) 'Holding des Gestionnaires de Réseau de Transport'. Andere participanten hiervan zijn enkele andere transmissienetbeheerders. HGRT participeert op zijn beurt (voor 49%) in de Franse elektriciteitsbeurs EPEX Spot SE dat instaat voor het beheer van georganiseerde kortetermijnbeurzen voor elektriciteit in verschillende landen.
- **JAO** (4,6%) 'Joint Allocation Office S.A.', een gemeenschappelijk servicebedrijf van 22 transmissienetbeheerders uit zeventien landen, verantwoordelijk voor de jaarlijkse, maandelijkse en dagelijkse veilingen van transmissierechten op 27 grenzen in Europa
- **Coreso** (15,84%) – operationele coördinatiecentrum Europese TNB's, geoptimaliseerd beheer elektriciteitssystemen, in het bijzonder de koppelingen tussen de stroomnetten.

Geen van deze ondernemingen betreffen producenten, invoerders van buitenlands aardgas, houders van een leveringsvergunning, tussenpersonen, aanbieder van energiediensten, ESCO's of aggregatoren.

In art. 3.6 van de statuten van ETB (voorwerp) is een verbod bepaald op lidmaatschapsrechten in producenten, distributienetbeheerders, leveranciers en tussenpersonen of de hiermee verbonden ondernemingen (begrippen als gedefinieerd door de Elektriciteitswet).

Deze statutaire bepaling is minder strikt dan de regelgeving, waardoor de perken waarbinnen ETB activiteiten kan uitvoeren statutair ruimer is dan wat mogelijk is conform de Vlaamse regelgeving. Het is dus een blijvend aandachtspunt om – ongeacht de statutaire mogelijkheden – de activiteiten te beperken tot deze die wettelijk mogelijk zijn.

We oordelen dat, uit de overgemaakte gegevens, afgeleid kan worden dat ETB geen verboden participaties in de zin van art. 3.1.13 van het Energiebesluit heeft.

8.4. Aandeelhouders – art. 3.1.12 Energiebesluit

a) Regelgeving

Art. 3.1.12 van het Energiebesluit bepaalt dat producenten, invoerders van buitenlands aardgas, houders van een leveringsvergunning, tussenpersonen, aanbieders van energiediensten, ESCO's, aggregatoren (hierna: "**Geviseerde Onderneming**") of de met die ondernemingen verbonden of geassocieerde ondernemingen mogen, alleen of gezamenlijk, ten hoogste 30 % van het kapitaal van de netbeheerder en de werkmaatschappij bezitten.

Met een onderneming **geassocieerde** ondernemingen wordt krachtens art. 1.1.3, 84° van het Energiedecreet gedefinieerd als: de ondernemingen, met uitsluiting van de gemeenten en de netbeheerders, waarin de onderneming een deelneming bezit en waarin ze een invloed van betekenis uitoefent op de oriëntatie van het beleid; behoudens tegenbewijs wordt een invloed van betekenis vermoed als de stemrechten die aan deze deelneming verbonden zijn één vijfde of meer vertegenwoordigen van het totaal aantal stemrechten van de aandeelhouders of vennoten van deze ondernemingen.

Deze omschrijving stemt overeen met de omschrijving opgenomen in artikel 1:21 WVV¹¹, waarin geassocieerde onderneming gedefinieerd is als *elke andere vennootschap dan een dochtervennootschap waarin een andere vennootschap een deelneming bezit en waarin zij een invloed van betekenis uitoefent op de oriëntatie van het beleid*. Daarbij wordt het geassocieerde karakter van de vennootschap verondersteld (i.e. wettelijk vermoed¹²) indien de stemrechten verbonden aan deze deelname één vijfde (20%) of meer van het totaal aantal stemrechten vertegenwoordigen.

Een geassocieerde vennootschap is dus een vennootschap *waarin* een vennootschap in zekere mate participeert (i.e. stroomafwaarts).

Met een onderneming **verbonden** ondernemingen wordt in art. 1.1.3, 85° van het Energiedecreet gedefinieerd als: de ondernemingen, met uitsluiting van de gemeenten en de netbeheerders:

- a) waarover de onderneming een controlebevoegdheid, vermeld in het Wetboek van vennootschappen, uitoefent;
- b) die een controlebevoegdheid, vermeld in het Wetboek van vennootschappen, over de onderneming uitoefenen;
- c) waarmee de onderneming een consortium, vermeld in het Wetboek van vennootschappen, vormt;
- d) die, bij weten van haar bestuursorgaan, onder de controle staan van de ondernemingen, vermeld in a), b) en c).

¹¹ Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen

¹² Vennootschappen worden vermoed te zijn geassocieerd in geval van een deelneming van 20%, maar kunnen de toepassing van artikel 12 W.Venn. (art. 1:21 WVV) vermijden door te bewijzen dat ze geen invloed van betekenis uitoefenen op het beleid van de vennootschap waarin ze een deelneming van 20% of meer bezitten

b) Rechtstreekse aandeelhouders van ETB

Elia Group is voor 99,99% aandeelhouder van ETB. Daarnaast heeft Publi-T 1 aandeel van ETB in handen.

Elia Group zélf is geen “**Geviseerde Onderneming**”.

Echter, ook een met een *Geviseerde Onderneming* verbonden of geassocieerde onderneming mag ten hoogste 30 % van het kapitaal van de netbeheerder en de werkmaatschappij bezitten. De vraag is dus ook of er *Geviseerde Ondernemingen* zijn die met Elia Group (als aandeelhouder met >30% van het kapitaal van ETB in handen) verbonden of geassocieerd zijn. Ook deze zijn immers in scope.

c) Aandeelhouders van Elia Group

Daartoe is het nuttig om te onderzoeken welke, vooreerst, de aandeelhouders van Elia Group zijn. Er moet onderzocht worden of zich daaronder aandeelhouders bevinden die een *Geviseerde Onderneming* betreffen, en zo ja, of deze met Elia Group verbonden (controle) of geassocieerd (invloed van betekenis) zijn.

Als aandeelhouders van Elia Group, en bijgevolg onrechtstreekse aandeelhouders van ETB¹³ werden opgegeven (op datum van 31/12/2022): Publi-T (44,79%), Publipart (3,32%), Belfius Insurance (0,79%), Katoen Natie Group (9,30%), Interfin (3,53%). Daarnaast zijn er vrij verhandelbare aandelen (38,08%).

Publi-T is referentieaandeelhouder van Elia Group, en is bijgevolg een met Elia Group verbonden onderneming. Publi-T is evenwel geen *Geviseerde Onderneming*; Publi-T heeft als taak het aanhouden van een controlebelang in Elia Group. Er is evenmin een *Geviseerde Onderneming* die met Publi-T verbonden of geassocieerd is¹⁴.

Elia geeft aan dat de overige aandeelhouders (Publipart, Belfius Insurance, Katoen Natie Group en Interfin) noch onderling, noch samen met Publi-T, gezamenlijke controle uitoefenen over Elia Group.

De respectievelijke belangen (aantal aandelen) op zich doen alvast niet meteen blijken van enige controle, of invloed van betekenis, op Elia Group. Elia maakt wel melding van enkele aandeelhoudersovereenkomsten. Elia geeft evenwel aan dat deze niet zouden impliceren dat sprake zou zijn van een beslissende invloed op Elia Group. Er wordt daarbij bevestigd dat er geen overeenkomst bestaat tussen Publi-T en Katoen Natie om gezamenlijke controle uit te oefenen over Elia Group. In geval van een dergelijke overeenkomst, die zou resulteren in een gezamenlijk meerderheidsbelang in Elia Group, zouden de met Katoen Natie verbonden en geassocieerde ondernemingen moeten worden geanalyseerd.

Uit de overgemaakte gegevens, en op basis daarvan, merken we geen indicaties op die zouden kunnen leiden tot de vaststelling dat de Publipart, Belfius Insurance, Katoen Natie Group en Interfin verbonden of geassocieerd zijn met Elia Group.

¹³ Conform art. 7 W.Venn wordt de onrechtstreekse participatie mee in rekening gebracht voor de bepaling van de omvang van een deelneming met het oog op de bepaling van een controleparticipatie in een onrechtstreekse dochtervennootschap

¹⁴ In 2019 analyseerden we de band tussen Socofe en Publi-T. We stelden evenwel geen inbreuk op art. 3.1.12 Energiebesluit vast. Zie beslissing [BESL-2019-153](https://www.vreg.be/nl/document/besl-2019-153) (<https://www.vreg.be/nl/document/besl-2019-153>)

Om die reden werd een analyse van de activiteiten van deze aandeelhouders (of de ondernemingen die met hen verbonden of geassocieerd zijn) niet uitgevoerd.

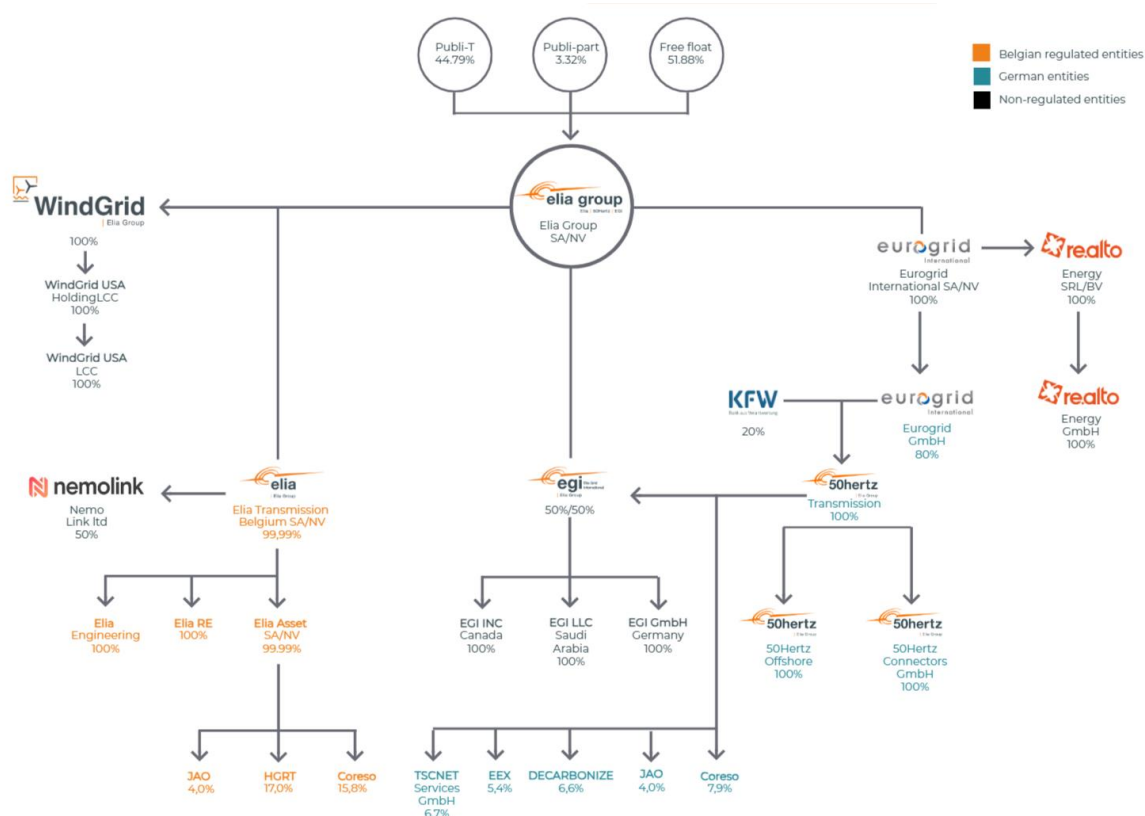
d) Participaties van Elia Group

Om de vraag te kunnen beantwoorden of er Geviseerde Ondernemingen zijn die met Elia Group verbonden of geassocieerd zijn, moeten, naast de aandeelhouders, ook de participaties van Elia Group onder de loep genomen worden.

Er moet onderzocht worden of er zich daaronder Geviseerde Ondernemingen bevinden, en zo ja, of deze met Elia Group verbonden zijn.

Er zijn volgende participaties:

- **Elia Transmission (België):** voorwerp van deze beslissing
- **WindGrid**
- **Elia Grid International**
- **Eurogrid International nv.** Dit is de holdingmaatschappij van de Duitse transmissienetbeheerder 50Hertz Transmission GmbH ('50Hertz'). Daarnaast heeft Eurogrid International als volle dochter re.alto.

e) Beoordeling participaties

Elia Group is, gelet op haar participatie (aantal aandelen), verbonden met de vennootschappen waarin zij participeert (cfr. definitie bepaald art. 1.1.3, 85° van het Energiedecreet). De vraag rest dan of dit om Geviseerde Ondernemingen handelt.

Op basis van het voorwerp van deze vennootschappen, zoals blijkt uit hun respectievelijke statuten, stellen we geen (mogelijke) activiteiten vast die zouden kunnen doen vermoeden dat het om Geviseerde Ondernemingen handelt.

Bijzondere aandacht ging wel uit naar re.alto-energy bv, die een volle dochter is van Eurogrid, die op zijn beurt een volle dochter van Elia Group uitmaakt. Re.alto-energy bv is een met Elia Group verbonden onderneming in de zin van art. 1.1.3, 85° van het Energiedecreet.

We gingen na of re.alto-energy bv een Geviseerde Onderneming is. Meer bepaald gingen we na of re.alto-energy bv een aanbieder van energiediensten is.

Elia schetste de activiteiten van re.alto-energy. Er zijn vooreerst 3 diensten: API marktplaats, IoT connect en een tariefdatabase. Het zou gaan om softwareontwikkeling ter ondersteuning van aanbieders van energiediensten. Deze diensten worden aangeboden aan professionele bedrijven die zelf een energiedienst willen uitbouwen op basis van de door de diensten geboden technologie. Het gaat, zo stelt Elia, om diensten die de complexiteit in het aanbieden van energiediensten moeten verminderen.

Naast deze 3 diensten is er tevens een relatief nieuw product: Xenn. Dit betreft een informatie- en monitoringtool. Een netgebruiker kan het platform van re.alto gebruiken. Deze dienst richt zich dus tot netgebruikers zelf. De netgebruiker kan een dongle bevestigen aan de P1-poort van zijn slimme meter, en daarna via een app en een webportal verbinding maken met die dongle. De dongle leest 24/7 gegevens van de meter uit. Dit biedt de netgebruiker een (real-time) inzicht in zijn energieverbruik. Xenn verbindt hieraan ook informatie over tarieven, zodat ook de actuele kostprijs voor het gemeten verbruik duidelijk is.

“Met Xenn kunnen consumenten verrassingen op de factuur vermijden, hun energieverbruik beter opvolgen en beheren en tips krijgen om te besparen” (bron: website re.alto-energy¹⁵)

Uit overleg met vertegenwoordigers van re.alto-energy bleek dat dit product een ‘showcase product’ betreft dat louter ontwikkeld is met als doelstelling: het aantonen van de commerciële mogelijkheden van applicaties die ontwikkeld worden voor aanbieders van energiediensten. In die optiek zou het product tijdelijk van aard zijn, en afgebouwd worden als die doelstelling bereikt is.

Beoordeling

Het begrip ‘**energiedienst**’ is als volgt gedefinieerd in art. 1.1.3, 39/1° van het Energiedecreet: *het fysieke voordeel, nut of welzijn dat wordt bereikt met een combinatie van energie met energie-efficiënte technologie of actie, die de bewerkingen, het onderhoud en de controle kan omvatten die nodig zijn voor de levering van de dienst, welke wordt geleverd op basis van een overeenkomst en welke onder normale omstandigheden heeft aangetoond te leiden tot een controleerbare en meetbare of een schatbare verbetering van de energie-efficiëntie of tot controleerbare en meetbare of schatbare primaire energiebesparingen;*

¹⁵ <https://realto.io/>

Dit begrip vindt zijn oorsprong in de [Energie-efficiëntierichtlijn](#). Het gaat dus om diensten die het besparen of efficiënt omgaan met energie beogen.

Energie besparen begint bij het monitoren van het energieverbruik: het meten en weten. Inzicht en controle hebben over hun energieverbruik is dus een eerste noodzakelijk stap in het kader van het besparen, of efficiënt omgaan, met energie. Het product Xenn verbindt hieraan ook het inzicht op de aan het energieverbruik gerelateerd kost. Hierdoor heeft dit product ook een financiële besparing voor ogen (verbruiken op het ‘juiste’ moment).

De huidige mogelijkheden van het product Xenn – zoals ze ons geschetst werden – houden *as such* geen verbetering van de energie-efficiëntie of primaire energiebesparingen in. Het is wel een eerste stap daartoe, en leunt dus heel dicht aan tegen eigenlijke energiediensten. Bij het toevoegen van bijkomende mogelijkheden aan het product Xenn is het mogelijk dat dit alsnog als energiedienst zou moeten worden gekwalificeerd. We begrepen evenwel dat het product, als *showcase* product, een tijdelijk product is, en sowieso zou worden afgebouwd.

Re.alto-energy bv lijkt – op basis van de ons beschikbare gegevens- op dit moment geen energiediensten aan te bieden, en is hierdoor geen Geviseerde Onderneming. Daardoor vormt de participatie van Elia Group (die verbonden is met re.alto-energy bv) in ETB geen inbreuk op art. 3.1.12 van het Energiebesluit. Dit geldt zolang re.alto-energy bv geen producten aanbiedt die gekwalificeerd kunnen worden als energiedienst.

Toekomstige participatie

Uit zeer recente gegevens (een persbericht 4/12/2023¹⁶) blijkt dat Elia Group de intentie heeft om, al dan niet via een dochtervennootschap, een participatie te nemen in een Amerikaanse vennootschap ‘energyRe Giga’. Er zal nog onderzocht moeten worden of dit een Geviseerde Onderneming betreft (hetgeen afhangt van de activiteiten van die vennootschap of de daarmee verbonden ondernemingen) en of deze onderneming met Elia Group verbonden (zal) zijn. Indien dit het geval is, handelt het om een verboden participatie; de verticale ontvlechtingseisen gelden immers wereldwijd¹⁷.

¹⁶ [Elia Group neemt participatie van 35,1% in het Amerikaanse energyRe Giga, een ontwikkelaar in duurzame energie, en zet hiermee een strategische stap als internationaal erkende expert in elektriciteitstransmissie](#)

¹⁷ Zie: HvJ (4e k.) nr. C-718/18, 2 september 2021 (Europese Commissie / Bondsrepubliek Duitsland): randnummers 36-43: “Met de in de richtlijnen 2009/72 en 2009/73 gestelde vereisten inzake effectieve ontvlechting wordt dus beoogd een volledige en daadwerkelijke onafhankelijkheid van de transmissiesysteembeheerders ten opzichte van de productie- en leveringsactiviteiten te waarborgen (zie in die zin arrest van 26 oktober 2017, *Balgarska energiyana bursa*, C-347/16, EU:C:2017:816, punt 34). Zoals blijkt uit overweging 24 van richtlijn 2009/72 en overweging 21 van richtlijn 2009/73, zijn deze vereisten van effectieve ontvlechting in de gehele Unie van toepassing op zowel Uniebedrijven als niet-Uniebedrijven.” en “Het kan immers niet worden uitgesloten dat er belangenconflicten bestaan tussen een transmissiesysteembeheerder in de Unie en producenten of leveranciers van elektriciteit of aardgas die in deze sectoren activiteiten buiten de Unie uitoefenen.” en “Hieruit volgt dat het begrip „VGB” ruim moet worden uitgelegd, zodat dit in voorkomend geval ook betrekking kan hebben op activiteiten die buiten het grondgebied van de Unie worden verricht. De beperking tot enkel de in de Unie verrichte activiteiten leidt dus tot een ongeoorloofde beperking van de draagwijdte van dit begrip.”

f) Conclusie

We oordelen dat, uit de overgemaakte gegevens, afgeleid kan worden dat ETB op dit moment geen verboden aandeelhouders heeft in de zin van art. 3.1.12 van het Energiebesluit. Hierbij wordt wel voorbehoud gemaakt wat betreft de aangekondigde toekomstige participatie van Elia Group in energyRe Giga.

8.5. Discriminatieverbod – 3.1.14 Energiebesluit

De netbeheerder en de werkmaatschappijen bevoordelen geen enkele producent, invoerder van buitenlands aardgas, houder van een leveringsvergunning, tussenpersoon, aanbieder van energiediensten, ESCO's, aggregatoren of met die ondernemingen verbonden of geassocieerde ondernemingen boven andere ondernemingen en kennen geen voordelen toe die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is.

Er werd ter zake een verklaring op eer overgemaakt.

Er zijn geen indicaties dat niet is voldaan aan de vereiste van art. 3.1.14 van het Energiebesluit.

8.6. Onafhankelijkheid raad van bestuur – art. 3.1.15, §1, tweede lid Energiebesluit

Conform art. 3.1.15, §1, tweede lid van het Energiebesluit moeten de statuten van de netbeheerder bepalen dat het bestuursorgaan **minstens voor de helft** samengesteld moet zijn uit **onafhankelijke bestuurders**.

Een 'onafhankelijk bestuurder' in de zin van het Energiebesluit is, conform art. 1.1.1, §2, 74°:

elke bestuurder die een natuurlijke persoon of een eenpersoonsvennootschap met een natuurlijke persoon als aandeelhouder is en die :

- a) geen goederen of diensten levert aan en geen significant vermogensbelang heeft in een vennootschap of vereniging die goederen of diensten levert aan de netbeheerder, zijn werkmaatschappij of aan met de netbeheerder verbonden of geassocieerde ondernemingen;*
- b) geen lid is van het orgaan dat belast is met de dagelijkse leiding van de netbeheerder en die geen familiebanden tot en met de derde graad heeft met een lid van dat orgaan;*
- c) geen enkele functie of activiteit uitoefent, al dan niet bezoldigd, voor een producent, een invoerder van buitenlands aardgas, een houder van een leveringsvergunning, een tussenpersoon, een aanbieder van energiediensten, een ESCO, een aggregator of een dominerende aandeelhouder¹⁸, en die zo'n functie of activiteit niet heeft uitgeoefend tijdens de twaalf maanden voor zijn benoeming als bestuurder van de netbeheerder;*
- d) geen enkele andere, directe of indirecte, relatie onderhoudt met een van de personen, vermeld in punt c), of met daarmee verbonden of geassocieerde ondernemingen die, volgens de VREG, zijn oordeel kunnen beïnvloeden;*

We ontvingen ter zake van zes van de twaalf leden van de raad van bestuur een verklaring op eer met betrekking tot hun onafhankelijkheid als bestuurder. Zij verklaarden daarbij het onderstaande (inhoud van art. 3.1.15, §1, tweede lid van het Energiebesluit):

¹⁸ Conform art. 1.1.1, §2, 21° Energiebesluit is een dominerende aandeelhouder elke natuurlijke of rechtspersoon die geen gemeente of provincie is en elke groep van personen die in onderling overleg optreden, die, rechtstreeks of onrechtstreeks, ten minste 10 procent bezitten van het kapitaal van de netbeheerder of van de stemrechten, verbonden aan de effecten die door hem zijn uitgegeven.

1	Ik lever geen goederen of diensten aan de netbeheerder, zijn werkmaatschappij of aan een met de netbeheerder verbonden of geassocieerde onderneming, en zal mij daar gedurende de looptijd van mijn mandaat eveneens van onthouden
2	Ik heb geen significant vermogensbelang in een vennootschap of vereniging die goederen of diensten levert aan de netbeheerder, zijn werkmaatschappij, of aan een met de netbeheerder verbonden of geassocieerde onderneming, en zal mij daar gedurende de looptijd van mijn mandaat eveneens van onthouden
3	Ik ben geen lid van het dagelijks bestuur van de netbeheerder of zijn werkmaatschappij, en zal mij daar gedurende de looptijd van mijn mandaat eveneens van onthouden
4	Ik ben niet verwant in de eerste (zoon-dochter/vader-moeder), tweede (grootvadermoeder/kleinkind) of derde (oom/tante/neef/nicht) graad, met een lid van het dagelijks bestuur van de netbeheerder of zijn werkmaatschappij
5	Ik oefen geen functie of activiteit uit, al dan niet bezoldigd, voor een producent van elektriciteit of aardgas, een houder van een leveringsvergunning, een tussenpersoon, een aanbieder van energiediensten, een ESCO, een aggregator of voor een dominerende aandeelhouder, en zal mij daar gedurende de looptijd van mijn mandaat eveneens van onthouden
6	Ik heb zo'n functie of activiteit zoals bedoeld in rij 5 niet uitgeoefend 12 maanden voor mijn benoeming als bestuurder van de netbeheerder of werkmaatschappij
7	Ik onderhoud geen directe of indirecte relatie met een van de personen, bedoeld in rij 5, of met daarmee verbonden of geassocieerde ondernemingen, die mijn oordeel kunnen beïnvloeden en zal mij daar gedurende de looptijd van mijn mandaat eveneens van onthouden

naam	Verklaring op eer (als bovenstaand)
Bernard Gustin	ja
Roberte Kesteman	ja
Laurence de l'Escaille	ja
Pieter De Crem	
Geert Versnick	
Michel Allé	ja
Saskia Van Uffelen	ja
Interfin cv, vertegenwoordigd door permanente vertegenwoordiger Thibaud Wijngaard	
Dominique Offergeld	
Els Neiryck	ja
Bernard Thiry	
Eddy Vermoesen	

Zes bestuursleden van de twaalf, en daarmee de helft van de bestuurders, verklaarden bijgevolg een onafhankelijk bestuurder te zijn in de zin van het Energiebesluit.

Beoordeling

Na toepassing van de criteria uit artikel 1.1.1, §2, 74° van het Energiebesluit op de bestuurders die verklaarden onafhankelijk te zijn in de zin van art. 3.1.15, §1, tweede lid van het Energiebesluit, stellen we vast dat vijf van de zes bestuurders niet kwalificeren als een 'onafhankelijke bestuurder' in de zin van het Vlaamse Energiebesluit.

Tien leden van de raad van bestuur van ETB, waaronder vier van de verklaarde ‘onafhankelijke’ bestuurders, oefenen immers op heden, naast een mandaat als bestuurder in ETB, ook een mandaat uit als lid van de raad van bestuur van de moederverenootschap van ETB, Elia Group.

Concreet zijn de raden van bestuur van beide vennootschappen als volgt samengesteld¹⁹:

ETB

<https://www.elia.be/en/company/corporate-governance/corporate-bodies>

 Bernard Gustin (1968) Niet-uitvoerend onafhankelijk bestuurder en voorzitter.	 Geert Versnick (1956) Niet-uitvoerend bestuurder en vicevoorzitter, benoemd op voorstel van Publi-T.	 Dominique Offergeld (1963) Niet-uitvoerend bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T.
 Roberte Kesteman (1957) Niet-uitvoerend onafhankelijk bestuurder.	 Michel Allé (1950) Niet-uitvoerend onafhankelijk bestuurder.	 Els Neiryck (1967) Niet-uitvoerend onafhankelijk bestuurder.
 Laurence de l'Escaille (1986) Niet-uitvoerend onafhankelijk bestuurder.	 Saskia Van Uffelen (1961) Niet-uitvoerend onafhankelijk bestuurder.	 Bernard Thiry (1955) Niet-uitvoerend bestuurder en vicevoorzitter, benoemd op voorstel van Publi-T.
 Pieter De Crem (1962) Niet-uitvoerend bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T.	 Interfin CV, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger Thibaud Wyngaard (1983) Niet-uitvoerend bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T.	 Eddy Vermoesen (1952) Niet-uitvoerend bestuurder benoemd op voorstel van Publi-T.

Elia Group

<https://www.eliagroup.eu/en/about-elia-group/corporate-governance/corporate-bodies>

 Bernard Gustin Non-executive Independent Director and Chairman	 Geert Versnick Non-executive Director appointed upon proposal of Publi-T and Vice Chairman	 Dominique Offergeld Non-executive Director appointed upon proposal of Publi-T
 Roberte Kesteman Non-executive Independent Director	 Michel Allé Non-executive Independent Director	 Frank Donck Non-executive Independent Director
 Laurence de l'Escaille Non-executive Independent Director	 Pascale Van Damme Non-executive Independent Director	 Bernard Thiry Non-executive Director appointed upon proposal of Publi-T
 Pieter De Crem Non-executive Director appointed upon proposal of Publi-T	 Interfin represented by Thibaud Wyngaard Non-executive Director appointed upon proposal of Publi-T	 Eddy Vermoesen Non-executive Director appointed upon proposal of Publi-T

Als gevolg van de cumulatie, op heden of in het verleden, van een bestuursmandaat in zowel ETB als Elia Group oefenen tien bestuurders van ETB op heden een functie of activiteit uit voor de dominerende aandeelhouder van ETB²⁰, meer bepaald voor Elia Group, en heeft één bestuurder van ETB (mevrouw Saskia Van Uffelen) zo'n functie of activiteit uitgeoefend tijdens de twaalf maanden voor haar benoeming als bestuurder van ETB.

Artikel 12.2 van de statuten van ETB bepaalt in dat opzicht het volgende: *"De helft (1/2) van de leden van de raad zijn onafhankelijke bestuurders in de zin van de toepasselijke bepalingen en in het bijzonder van de federale en gewestelijke reglementering, betreffende de elektriciteitsmarkt. Onder onafhankelijke bestuurder, in de zin van voornoemde reglementering, wordt verstaan elke niet-uitvoerende bestuurder, natuurlijke persoon of eenpersoonsvennootschap met een natuurlijke persoon als aandeelhouder, die:*

¹⁹ althans voor zover kan worden opgemaakt op basis van de respectievelijke websites en publieke databanken

²⁰ definitie van ‘onafhankelijke bestuurder’, zie art. 1.1.1, §2, 74°, c) Energiebesluit:

[...]

c) geen enkele functie of activiteit uitoefent, al dan niet bezoldigd, voor een producent, een invoerder van buitenlands aardgas, een houder van een leveringsvergunning, een tussenpersoon, een aanbieder van energiediensten, een ESCO, een aggregator of een dominerende aandeelhouder, en die zo'n functie of activiteit niet heeft uitgeoefend tijdens de twaalf maanden voor zijn benoeming als bestuurder van de netbeheerder

- [...]
- *geen enkele functie of activiteit uitoefent, al dan niet bezoldigd, ten dienste van een producent, van één van de neteigenaars, van een leverancier, van een distributienetbeheerder, van een tussenpersoon of van een dominerende aandeelhouder (de betekenis van deze termen wordt bepaald in artikel 2 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt), en geen dergelijke functie of activiteit heeft uitgeoefend tijdens de vierentwintig (24) maanden vóór zijn benoeming als bestuurder van de vennootschap, met dien verstande dat een mandaat als onafhankelijke bestuurder **(i) van de Moedervenootschap** of (ii) van een dochteronderneming waarvan de vennootschap alle effecten bezit, op (maximaal) één (1) na, en die ofwel het beheer van het transmissienet geheel of gedeeltelijk waarneemt ofwel eigenaar is van de infrastructuur en uitrusting die deel uitmaken van het transmissienet, geen onverenigbaarheid in de zin van dit artikel oplevert”*

In haar statuten bepaalt ETB bijgevolg dat de uitoefening van een onafhankelijk bestuursmandaat in haar moedervenootschap, zijnde Elia Group, niet onverenigbaar is met de kwalificatievereisten voor een ‘onafhankelijk bestuurder’ zoals gesteld in de federale *en gewestelijke regelgeving* met betrekking tot de elektriciteitsmarkt. Dergelijke uitzondering op de vereiste (nl. dat een bestuurder, om als ‘onafhankelijk’ te worden gekwalificeerd, geen enkele functie of activiteit mag uitoefenen of recent hebben uitgeoefend voor een dominerende aandeelhouder) wordt evenwel niet gemaakt in het Energiebesluit, noch in het Energiedecreet. Daarnaast vindt dit onderscheid ook geen steun in de interpretatie van het begrip ‘onafhankelijke bestuurder’ onder het vennootschapsrecht zoals bepaald in artikel 7:87 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

In tegenstelling tot wat zou moeten blijken uit de overgemaakte verklaringen op eer en in tegenstelling tot wat bepaald wordt in de statuten van ETB (cfr. *“zoals gesteld in [...] gewestelijke regelgeving”*), stellen wij op basis van bovenstaande analyse vast dat slechts één lid van de raad van bestuur van ETB kan worden gekwalificeerd als een onafhankelijke bestuurder overeenkomstig artikel 1.1.1, §2, 74° van het Energiebesluit.

- De heer Bernard Gustin, mevrouw Roberte Kesteman, de heer Michel Allé en mevrouw Laurence de l'Escaille oefenen naast een bestuursmandaat in ETB ook een bestuursmandaat uit in Elia Group, de dominerende aandeelhouder van ETB. Bijgevolg kwalificeren zij niet als een onafhankelijk bestuurder overeenkomstig artikel 1.1.1, §2, 74° van het Energiebesluit.
- Mevrouw Saskia Van Uffelen oefende twaalf maanden voor haar benoeming als bestuurder in ETB een bestuursmandaat uit in Elia Group, de dominerende aandeelhouder van ETB. Bovendien heeft mevrouw Saskia Van Uffelen dit bestuursmandaat in Elia Group gelijktijdig uitgeoefend met haar bestuursmandaat in ETB tot haar ontslag als bestuurder in Elia Group op 17 mei 2022. Bijgevolg kwalificeert zij niet als een onafhankelijk bestuurder overeenkomstig artikel 1.1.1, §2, 74° van het Energiebesluit. Uit de regelgeving volgt aldus dat een bestuurslid voor de gehele duur van diens mandaat niet als een onafhankelijke bestuurder kan worden gekwalificeerd, ook niet na het neerleggen van de functie of activiteit die leidde tot die kwalificatie.
- Mevrouw Els Neiryck oefende/oefent geen van bovenstaande onverenigbare bestuursmandaten uit. We hebben op heden geen andere informatie tot onze beschikking die zou resulteren in de vaststelling dat mevrouw Els Neiryck niet kan worden gekwalificeerd als een onafhankelijk bestuurder overeenkomstig artikel 1.1.1, §2, 74° van het Energiebesluit.

Op grond van bovenstaande elementen kan de raad van bestuur van ETB niet worden geacht minstens voor de helft samengesteld te zijn uit onafhankelijke bestuurders. Bijgevolg is niet voldaan aan de vereiste zoals gesteld in artikel 3.1.15, §1, tweede lid van het Energiebesluit. De raad van bestuur van ETB is bijgevolg, in het licht van de Vlaamse energieregeling, niet rechtsgeldig samengesteld.

Elektriciteitsproducenten en -leveranciers hadden destijds een deel van het kapitaal van de netbeheerder in handen en konden hierdoor ook een dominerende aandeelhouder van de netbeheerder zijn. De eis van onafhankelijkheid van de bestuurders heeft zijn ontstaansreden onder meer in de bezorgdheid inzake een mogelijke, en ongewenste invloed van elektriciteitsproducenten -leveranciers op het beheer van het net, gezien dit historische gegeven. We stellen evenwel vast dat de eis van onafhankelijkheid ten opzichte van een dominerende aandeelhouder afzonderlijk wordt vermeld, naast de vereiste onafhankelijkheid van enkele specifieke marktpelers, waaronder leveranciers en producenten. Daaruit moet afgeleid worden dat de vereiste onafhankelijkheid ten opzichte van een dominerende aandeelhouder zijn eigen bestaansredenen heeft, los van een eventuele link met leveranciers, producenten of andere marktpelers. De vereiste van onafhankelijkheid ten opzichte van een dominerende aandeelhouder staat dus op zich, en heeft ook een goede reden, namelijk het waarborgen van de scheiding van belangen van de netbeheerder, enerzijds, en de eventuele dominerende aandeelhouder, anderzijds, ongeacht de activiteiten van deze dominerende aandeelhouder. In het geval dat de bestuurders niet onafhankelijk zijn ten opzichte van de dominerende aandeelhouder(s), *in casu* de moederverenootschap Elia Group nv, bestaat er steeds een reëel risico op belangenconflicten in hoofde van deze bestuurders. Daar waar de bestuursleden in hun rol van bestuurder van ETB in het belang moeten handelen van de netbeheerder (die een taak van algemeen belang vervult), zullen deze leden, als bestuurder van Elia Group, handelen in het belang van de *holding* van de verenootschapsgroep. Het belang van de groep is evenwel niet identiek aan het verenootschapsbelang van de netbeheerder. Bestuurders van zowel de netbeheerder (ETB) als de moederverenootschap (Elia Group) kunnen daardoor in een situatie komen dat zij het ene belang boven het andere moeten stellen, en er is geen enkele garantie dat het belang van de netbeheerder daarbij zou primeren boven het groepsbelang. Dit soort belangenconflicten moet daarom te allen tijde vermeden worden. Dit alles betekent niet dat er op het bestuursniveau geen enkele link kan zijn tussen de moederverenootschap en de dochterverenootschap. Zo moet slechts de helft van de bestuursleden een onafhankelijke bestuurder zijn, wat dus ook betekent dat deze onafhankelijk moeten zijn ten opzichte van de dominerende aandeelhouder. De andere helft van het bestuur van de netbeheerder kan zetelen in het bestuursorgaan van een dominerende aandeelhouder van die netbeheerder. Het voorgaande werd als volgt beargumenteerd in de beslissing tot aanwijzing van ETB in 2019 (beslissing BESL-2019-153, onder punt 8.8):

Elia voerde daaromtrent de argumentatie aan dat de verwijzing naar de dominerende aandeelhouder in de definitie van het begrip 'onafhankelijke bestuurder' moet worden begrepen vanuit de historische vaststelling dat de dominerende aandeelhouder deel uitmaakte van een verticaal geïntegreerd elektriciteitsbedrijf, waardoor de beoordeling van de onafhankelijkheid van de netbeheerder t.a.v. de dominante aandeelhouder samenviel met deze t.a.v. het verticaal geïntegreerd elektriciteitsbedrijf, dat de activiteiten van productie en levering uitoefende.

Echter, de vereiste van onafhankelijkheid ten aanzien van een dominerende aandeelhouder, bepaald in de definitie van 'onafhankelijk bestuurder', heeft zijn bestaansrecht los van het bestaan van enige verwantschap van een dominerende aandeelhouder met producenten.

Naast de onafhankelijkheid van producenten en leveranciers en andere energiemarktpartijen waarvan de netbeheerder (ontvlechtingseisen), is er ook de eis van onafhankelijkheid van de aandeelhouders. Dit aspect van onafhankelijkheid heeft tot doel de financiële belangen van de aandeelhouders te vrijwaren en dus de kwaliteit van het bestuur van de aan te wijzen netbeheerder te verzekeren. Daarmee worden garanties ingebouwd dat de onderneming naar behoren wordt bestuurd in het belang van alle belanghebbenden (en dus niet uitsluitend in het belang van de aandeelhouders) én dat de netgebruikers op voet van gelijkheid behandeld worden.

De bovenstaande argumentatie wordt hierbij hernomen. Elia wijst erop dat in het Wetboek van vennootschappen en verenigingen een regeling is opgenomen inzake belangenconflicten, en dat er op basis van deze regeling *in casu* geen conflict te ontwaren zou zijn. Dit doet evenwel niets af aan de op zichzelf staande regeling bepaald in de energieregelgeving, en meer specifiek in het Energiebesluit, dat een eigen *ratio legis* heeft. Hier anders over oordelen betreft bovendien wettigheidskritiek; het komt de VREG enkel toe de regel toe te passen. DE VREG is niet gemachtigd de wettigheid of opportuniteit van een regel in vraag te stellen, en de regel op grond daarvan niét toe te passen.

Ten tijde van het nemen van de beslissing tot aanwijzing van ETB als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in opvolging van zijn rechtsvoorganger Elia System Operator (cfr. beslissing BESL-2019-153) werd daarom opgemerkt dat bestuurders die voorgedragen waren door Publi-T niet als onafhankelijk bestuurder konden worden aangemerkt omdat deze bestuurders een functie of activiteit uitoefenen voor een dominerende aandeelhouder. Immers, zo werd toen uiteengezet: Publi-T is een dominerende aandeelhouder aangezien deze een rechtspersoon is die ten minste 10 procent bezit van het kapitaal van de netbeheerder of van de stemrechten verbonden aan de effecten die door hem zijn uitgegeven. Doordat de helft van de leden van de raad van bestuur van de toen aan te wijzen netbeheerder (de nieuwe rechtspersoon ETB) voorgedragen was door Publi-T, dominerende aandeelhouder, konden deze niet als onafhankelijk bestuurder worden gekwalificeerd. Bijgevolg werden de verklaringen op eer ('onafhankelijk bestuurder') van deze bestuurders niet aanvaard als zijnde een correcte weergave van de feiten.

Er werd toen wel, op basis van de verklaringen op eer ('onafhankelijk bestuurder') van de niét door Publi-T voorgedragen leden van de raad van bestuur, afgeleid dat voldaan was aan de eis m.b.t. de samenstelling van de raad van bestuur, meer bepaald dat minstens de helft van het aantal leden een onafhankelijk bestuurder betreft.

Als gevolg van de herstructurering werd de moederverenootschap Elia Group echter de dominerende aandeelhouder van de netbeheerder, waar dit voorheen Publi-T was.

De vaststelling van dit feit gebeurde niet ten tijde van de beslissing BESL-2019-153, die kaderde in het onderzoek tot aanwijzing van de rechtsoptolger van Elia System Operator als netbeheerder, voor de resterende duur van diens aanwijzing. Dit neemt niet weg dat in deze beslissing al de visie *inzake de kwalificatie, als niet-onafhankelijk, van een bestuurder met een functie voor de dominerende aandeelhouder van de netbeheerder*, geponeerd was. Bovendien werd op geen enkele wijze geoordeeld dat de cumulatie van beide bestuursmandaten geoorloofd was (in het kader van de kwalificatie als een onafhankelijk bestuurder). Echter, in het licht van de toen vooropgestelde herstructurering en de afgelegde verklaringen op eer is deze cumulatie, en de daaraan te verbinden gevolgen voor de toenmalige aanwijzing, niet opgemerkt. Dit nu echter wel opmerkend, kan de VREG niet *contra legem* stellen dat er geen inbreuk zou zijn, louter omwille van het niet eerder expliciet vaststellen van de strijdigheid met de regelgeving.

We stellen tevens vast dat Elia op dat moment niet onwetende kon zijn van het feit dat de in de beslissing BESL-2019-153 vermelde visie na de herstructureringsoperatie ook zou gelden voor iedere bestuurder die een functie of activiteit uitoefende in Elia Group, als ‘nieuwe’ dominerende aandeelhouder van de ‘nieuwe’ netbeheerder: de nieuwe entiteit ETB. Temeer daar een dergelijke analyse deel uitmaakte van (onder meer) de beslissing van de CREG (A)1972 van 12 september 2019²¹; analyse die weliswaar gebaseerd is op de federale wetgeving²², maar deze is op dit punt niet wezenlijk verschillend van de Vlaamse regelgeving. In die optiek verwonderen ons trouwens de in het kader van het aanvraagdossier overgemaakte verklaringen als ‘onafhankelijk bestuurder’ van de leden van de raad van bestuur die tevens zetelen in de raad van bestuur van Elia Group (of daarin 12 maanden voorafgaand aan hun benoeming zetelden).

Aan de inbreuk op de federale (gelijkaardige) regelgeving m.b.t. de samenstelling van de raad van bestuur van ETB als netbeheerder werd intussen tegemoetgekomen middels een (federale) wetwijziging²³. Dit door een definitie van het begrip ‘dominerende aandeelhouder’ toe te voegen, waarbij evenwel de ‘vennootschap die, op maximaal twee aandelen na, alle aandelen in de netbeheerder bezit’ uitgesloten wordt van dit begrip. Dit resulteert in het feit dat, in toepassing van de federale regelgeving, een lid van de raad van bestuur van ETB thans niet (meer) als niet-onafhankelijke bestuurder wordt gekwalificeerd in geval van het opnemen (of 12 maand voor benoeming opgenomen hebben) van een functie voor Elia Group. Deze wetwijziging remedieert echter louter de huidige inbreuken met betrekking tot de ongeldige samenstelling van de raad van bestuur op het federale niveau. De Elektriciteitswet is namelijk niet van toepassing in het kader van de beoordeling van de naleving, door ETB, van de aanwijzingsvoorwaarden met het oog op diens aanwijzing als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, voorwerp van deze beslissing. Daarbij moet immers toepassing gemaakt worden van de Vlaamse energieregelgeving, zoals hiervoor geschetst.

Sensibilisering m.b.t. de onafhankelijkheidseisen

Elia maakte tevens, als gevraagd, een toelichting over m.b.t. de wijze van sensibilisering m.b.t. de onafhankelijkheidseisen ten aanzien van de leden van het bestuur, ook tijdens de loop van het mandaat.

Er is uiteengezet dat nieuwe bestuurders een verklaring op eer tekenen (i.e. de verklaring t.a.v. de VREG), en er ook jaarlijks een ‘*induction program*’ plaatsvindt waarbij nieuwe bestuurders, onder meer, kennis krijgen van de juridische en regelgevende omgeving.

Gelet op de expliciete vraag naar de wijze waarop bestuurders ook *tijdens* hun mandaat ingelicht worden over de geldende onafhankelijkheidseisen, wijst Elia op de e-mail die gezonden werd naar alle onafhankelijke bestuurders, waarbij de ontwerpverklaringen op eer inzake onafhankelijkheid en professionele betrouwbaarheid werden overgemaakt met vraag tot ondertekening, en verzoek om de in de verklaringen opgenomen voorwaarden stipt na te leven.

²¹ Advies van 12 september 20129 over de onafhankelijkheid van de heer Frank Donck als onafhankelijke bestuurder in de raad van bestuur van Elia Transmission Belgium nv, meer bepaald: punt 3.2.2.
<https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Advices/A1972NL.pdf>

²² Meer bepaald: art. 9, §2: *De raad van bestuur van de netbeheerder is uitsluitend samengesteld uit niet-uitvoerende bestuurders en minstens voor de helft uit onafhankelijke bestuurders. [...]*, gelezen in combinatie met de definitie van “onafhankelijk bestuurder” als bepaald in art. 2 van de Elektriciteitswet, en de definitie van “dominerende aandeelhouder” als bepaald in lagere regelgeving, meer bepaald in het Elektriciteits-KB (K.B. van 3 mei 1999 betreffende het beheer van het nationaal transmissienet voor Elektriciteit.

²³ Wet van 5 november 2023 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de netbeheerder, *B.S. 24 november 2023*

Beoordeling m.b.t. sensibilisering

Een sluitende garantie over de kennis en een blijvend bewustzijn met betrekking tot de specifieke Vlaamse onafhankelijkheidseisen is er niet.

De (Vlaamse) onafhankelijkheidsvereisten gesteld aan een bestuurder van een netbeheerder zijn anders (strenger) dan de federale eisen. Er is namelijk tevens onafhankelijkheid t.a.v. *aanbieders van energiediensten, ESCO's en aggregatoren* vereist. Dit terwijl in art 13.1, 8° van de statuten is bepaald dat door het corporategovernancecomité nagegaan wordt of een bestuurder de onverenigbaarheid opgenomen in de statuten in acht neemt. De statuten van ETB bepalen, in art. 12.2, de eisen die gelden voor onafhankelijke bestuurders. Dit begrip 'onafhankelijk bestuurder' wordt statutair gedefinieerd. Daarnaast geldt voor alle bestuurders het verbod op mandaat, functie of activiteit voor een onderneming actief in productie of levering van elektriciteit. Een onafhankelijkheid t.a.v. ESCO's en aanbieders van energiediensten, ESCO's, aggregatoren is daarbij niet bepaald. Bovendien gelden enkele uitzonderingen (zoals een mandaat als bestuurder voor de moedervereniging), die niet gelden in de Vlaamse energieregelgeving.

Het komt ETB als netbeheerder toe te waken over het (blijvend) voldoen aan de gestelde eisen inzake (het quotum aan) onafhankelijke bestuurders, (ook) in de zin van en dus conform de Vlaamse regelgeving.

Conclusie

De voorwaarden uit artikel 3.1.15, §1, tweede lid van het Energiebesluit zijn niet nageleefd aangezien de raad van bestuur van ETB niet minstens voor de helft is samengesteld uit onafhankelijke bestuurders.

8.7. Onafhankelijkheid dagelijks bestuur (directiecomité) – art. 3.1.20 Energiebesluit

Conform art. 3.1.20 van het Energiebesluit mogen de leden van het dagelijks bestuur geen enkele functie of activiteit uitoefenen, al dan niet bezoldigd, voor een producent, een invoerder van buitenlands aardgas, een houder van een leveringsvergunning, een tussenpersoon, aanbieders van energiediensten, ESCO's, aggregatoren of met die ondernemingen verbonden of geassocieerde ondernemingen als die functie of activiteit niet voor een netbeheerder is.

We ontvingen ter zake de verklaringen op eer van vijf van de acht leden²⁴ van het dagelijks bestuur die verklaarden geen enkele voornoemde functie uit te oefenen.

Drie andere leden kruisten "juist" aan bij de stelling een dergelijke functie of activiteit uit te oefenen, maar waarbij deze functie of activiteit kadert van hun functie of activiteit in de netbeheerder.

Eén lid van het dagelijks bestuur oefent een functie uit voor Synergrid vzw. Dit betreft geen door art. 3.1.20 Energiebesluit geïmponeerde functie of activiteit.

Daarnaast oefenden 2 leden van het dagelijks bestuur een functie uit bij re.alto-energy bv. De heer Chris Peeters verliet ondertussen zowel ETB als re.alto-energy bv. Mevrouw Catherine Vandenborre oefent wel nog een functie uit bij re.alto-energy bv. Zij verklaarde deze functie evenwel 'voor de netbeheerder' uit te oefenen. Enkel dan is de functie toegelaten.

De vraag is wat begrepen moet worden onder het uitoefenen van een functie, voor bijvoorbeeld een producent, leverancier, aanbieder van energiediensten, ... 'voor de netbeheerder'.

²⁴ Chris Peeters, Markus Berger, Patrick De Leener, Frédéric Dunon, Peter Michiels, James Matthys Donnadieu, Catherine Vandenborre, Pascale Fonck

De bedoeling van de Vlaamse wetgever is niet makkelijk te achterhalen. Uit de voorbereidende werken bij een besluit tot wijziging van art. 3.1.20 van het Energiebesluit (meer bepaald bij BVR 30/11/2018) blijkt dat de ontvlechting uiteraard de insteek is (zie hierna – bron: zie ministerraad van 20 juli 2018, [VR 2018 2007 DOC.0846/1TER](#)). Daarmee is evenwel nog steeds niet geduid wat een functie ‘voor de netbeheerder’ is.

Artikel 3.1.20 van het Energiebesluit van 19 november 2010 stelt *“De leden van het orgaan dat belast is met de dagelijkse leiding van de netbeheerder of van een werkmaatschappij, en de personeelsleden van de netbeheerder of van een werkmaatschappij mogen geen enkele functie of activiteit uitoefenen, al dan niet bezoldigd, voor een producent, een invoerder van buitenlands aardgas, een houder van een leveringsvergunning, een tussenpersoon of met die ondernemingen verbonden of geassocieerde ondernemingen uitoefenen als die functie of activiteit niet voor een netbeheerder is, of het lidmaatschap van het bestuursorgaan van een van de voornoemde personen betreft.”* Deze uitzondering heeft tot gevolg dat een dagelijks bestuurder, of directeur (= personeel) van de netbeheerder en werkmaatschappij, zonder meer ook nog kan zetelen in raden van bestuur van producenten of leveranciers (of daarmee verbonden/geassocieerd). Dit ligt niet in de lijn van de beheersmatige onafhankelijkheid van de netbeheerder/werkmaatschappij ten aanzien van producenten en leveranciers:

- raad van bestuur: 70% moet onafhankelijk bestuurders zijn, wat inhoudt dat een lid van RvB geen functie of activiteit uitoefent voor producent, leverancier of een tussenpersoon of voor een dominerende aandeelhouder (definitie Energiebesluit “onafhankelijk bestuurder”);
- geen enkel lid van dagelijks bestuur, of personeelslid, mag een functie of activiteit uitoefenen voor producent/leverancier, noch met daar daarmee verbonden/geassocieerde ondernemingen.

De uitzondering voor lidmaatschap van dergelijke bestuursorganen is dus nog moeilijk te verantwoorden vanuit de optiek van de beoogde ontvlechting van bestuur en personeel van de netbeheerder en de werkmaatschappij ten opzichte van producenten en leveranciers. Om voormelde redenen wordt deze uitzondering dan ook met ingang van 1 januari 2019 opgeheven.

Uit bovenstaande toelichting van de Vlaamse regering blijkt dat de cumulatie van het mandaat als dagelijks bestuurder van de netbeheerder en een mandaat in de raad van bestuur van een producent of leverancier niet toegestaan is, met die uitzondering dat dit wel kan wanneer dit een functie of activiteit ‘voor de netbeheerder’ is.

Het uitoefenen van een functie voor, bijvoorbeeld, een leverancier, kan enkel worden geïnterpreteerd als zijnde een functie ‘voor de netbeheerder’ als de netbeheerder deze taak als leverancier toegewezen krijgt.

In dat opzicht is de netbeheerder bijvoorbeeld tevens leverancier in zijn rol van sociale leverancier, uitzonderingsleverancier en noodleverancier.

De bestuursfunctie voor re.alto-energy bv kan echter niet als een functie ‘voor de netbeheerder’ aanzien worden. Het is namelijk een vrijwillig opgenomen functie voor een entiteit die een activiteit uitoefent die niet behoort tot het takenpakket van de netbeheerder; wat net de reden is dat deze afgesplitst zijn van de juridische entiteit ETB.

Hoger oordeelden we dat re.alto-energy bv op dit moment geen aanbieder van energiediensten is. Bijgevolg is de functie die het lid van het dagelijks bestuur van ETB voor deze vennootschap heeft, geen krachtens art. 3.1.20 van het Energiebesluit verboden functie.

Indien re.alto-energy bv alsnog energiediensten zou aanbieden, zou de samenstelling van het dagelijks bestuur in strijd zijn met art. 3.1.20 van het Energiebesluit, aangezien er een lid is dat een functie of activiteit uitoefent voor een aanbieder van energiediensten, en deze functie en deze functie of activiteit is niet 'voor de netbeheerder'.

Bovendien zou de samenstelling van het dagelijks bestuur dan eveneens in strijd zijn met art. 3.1.20 van het Energiebesluit in de mate er leden van het dagelijks bestuur van ETB ook zetelen in het dagelijks bestuur van de Elia Group (op dit moment betreffen het 2 leden). Hierdoor zouden deze leden van het dagelijks bestuur van ETB dan immers een functie uitoefenen voor een met een aanbieder van energiediensten (re.alto-energy bv) verbonden of geassocieerde onderneming (Elia Group).

Dagelijks bestuur ETB	Dagelijks bestuur Elia Group	Leden DB van ETB met bestuursfunctie in re.alto-energy bv
Catherine Vandendorre Markus Berger Patrick De Leener Frédéric Dunon Peter Michiels James Matthys Donnadiou Pascale Fonck	Catherine Vandendorre Peter Michiels Michael von Roeder Stefan Kapferer	Catherine Vandendorre

Sensibilisering m.b.t. de onafhankelijkheidseisen

Elia maakte tevens, zoals gevraagd, een toelichting over m.b.t. de wijze van sensibilisering m.b.t. de onafhankelijkheidseisen ten aanzien van de leden van het dagelijks bestuur, ook tijdens de loop van het mandaat.

Er is enkel in het algemeen gewezen op de verwachte expertise van de bestuursleden, en de in de statuten verankerde verplichte onafhankelijkheid (art. 16.5 van de statuten)²⁵. Tevens wordt gewezen op de betrokken diensten en adviseurs die de leden van het dagelijks bestuur bijstaan. Daarnaast wordt er ook op gewezen dat de bestuurders een verklaring op eer tekenen (i.e. de verklaring t.a.v. de VREG). Er wordt gesteld dat elk lid van het college van dagelijks bestuur geacht wordt om alle relevante regels inzake onafhankelijkheid te kennen en na te lezen.

Er wordt ook vermeld dat de arbeidsovereenkomst van directieleden een clause bevat m.b.t. het uitoefenen van andere beroepsactiviteiten. Er geldt een meldingsplicht voor bijkomende professionele werkzaamheden, en deze zijn niet toegelaten indien het om onverenigbare activiteiten handelt. Onder meer activiteiten die het minste belangenconflict met de vennootschap kunnen creëren, betreffen dergelijke onverenigbare activiteit.

Ook wordt vermeld: het Elia Corporate Governance Charter, dat de belangrijkste verplichtingen van de leden van het Directiecomité onafhankelijkheid bevat, zoals het verbod op uitoefening van een functie of activiteit ten dienste van een producent, DNB, tussenpersoon, leverancier, of daarmee verbonden of geassocieerde ondernemingen of dominerende aandeelhouder.

²⁵ In het kader van eerder aanwijzingsdossier was ook onder meer vermeld dat het huishoudelijk reglement van het Directiecomité herinnert aan de verplichte naleving van de (federale) onafhankelijkheidseisen, er geldt een meldingsplicht van elke onverenigbare activiteit. Tenslotte bevat het Corporate Governance Charter de belangrijkste verplichtingen van de leden van het Directiecomité onafhankelijkheid en *unbundling*.

Gelet op de expliciete vraag naar de wijze waarop bestuurders ook tijdens hun mandaat ingelicht worden over de geldende *Vlaamse* onafhankelijkheidseisen, wijst Elia op een e-mail die gezonden werd naar de directieleden, waarin specifiek gewezen wordt op de (Vlaamse) onafhankelijkheidseisen geldend voor dagelijks bestuurders (met citering van art. 3.1.20 Energiebesluit).

Beoordeling

Er is voldaan aan de eisen van art. 3.1.20 van het Energiebesluit. Dit geldt zolang en in de mate dat re.alto-energy bv geen energiediensten aanbiedt.

Het is niet duidelijk of de leden van het dagelijks bestuur zich te allen tijde bewust zijn van de Vlaamse eisen die ook ten aanzien van hen gelden. Zij werden er wel, via een specifieke e-mail, alvast van op de hoogte gesteld. Deze eisen zouden weliswaar idealiter in de statuten en andere relevante documenten moeten zijn opgenomen, zodat deze mee in rekening worden genomen bij het toetsen van de naleving van de onverenigbaarheden van mandaten en functies van de leden van het dagelijks bestuur.

Een sluitende garantie over de kennis en een blijvend bewustzijn met betrekking tot de specifieke Vlaamse onafhankelijkheidseisen is er niet.

De (Vlaamse) onafhankelijkheidsvereisten gesteld aan een dagelijks bestuurder van een netbeheerder zijn strenger dan de federale eisen. Er is namelijk tevens onafhankelijkheid t.a.v. *aanbieders van energiediensten, ESCO's en aggregatoren* vereist. Dit terwijl in art. 13.1, 8° van de statuten is bepaald dat door het CGC nagegaan wordt of een bestuurder de onverenigbaarheid opgenomen in de statuten in acht neemt. De statuten van ETB bepalen, in art. 12.2, de eisen die gelden voor onafhankelijke bestuurders. Dit begrip 'onafhankelijk bestuurder' wordt statutair gedefinieerd. Daarnaast geldt voor alle bestuurders het verbod op mandaat, functie of activiteit voor een onderneming actief in productie of levering van elektriciteit. Een onafhankelijkheid t.a.v. ESCO's en aanbieders van energiediensten, ESCO's, aggregatoren is daarbij niet echter bepaald. Bovendien gelden enkele uitzonderingen (zoals een mandaat als bestuurder voor de moedervereniging), die niet gelden in de Vlaamse energieregeling.

Het komt ETB als netbeheerder toe te waken over het (blijvend) voldoen aan de gestelde eisen inzake onafhankelijke bestuurders, (ook) in de zin van en dus conform de Vlaamse regeling.

8.8. Corporategovernancecomité (CGC) – art. 3.1.17 Energiebesluit

Art. 3.1.17, eerste lid, 1° van het Energiebesluit bepaalt dat, m.b.t. de werking van het bestuursorgaan van een netbeheerder, de statuten van de netbeheerder minstens bepalen dat bij het bestuursorgaan een corporategovernancecomité (hierna CGC) wordt opgericht dat uitsluitend is samengesteld uit onafhankelijke bestuurders. De (minimale) taken en bevoegdheden van dit CGC moeten daarbij worden opgesomd.

Eén van de taken van het CGC is het toezien op de naleving van de bepalingen van het Energiedecreet (en uitvoeringsbesluiten) en de doeltreffendheid ervan evalueren t.a.v. de eisen van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het beheer van het net en de activiteiten inzake databeheer²⁶. Tevens is het de taak van het CGC elk belangenconflict tussen de netbeheerder en (onder andere) een dominerende aandeelhouder of daarmee verbonden of geassocieerde ondernemingen te onderzoeken²⁷.

²⁶ cfr. art. 3.1.17, 1ste lid, 1°, c) van het Energiebesluit

²⁷ cfr. art. 3.1.17, 1ste lid, 1°, a) van het Energiebesluit

Omdat het behandelen, in een onafhankelijk comité, van belangenconflicten tussen de dominerende aandeelhouder en de vennootschap, tot één van de kerntaken van het CGC behoort, is het evident dat, conform art. 3.1.17 van het Energiebesluit, dit CGC uitsluitend uit onafhankelijke bestuurders is samengesteld.

Een dergelijk CGC hoeft niet te worden opgericht als het bestuursorgaan louter bestaat uit onafhankelijke bestuurders (art. 3.1.17, 2de lid Energiebesluit).

Beoordeling

De statuten moeten voorzien in de verplichting tot oprichting van een CGC conform de vereisten bepaald in art. 3.1.17, eerste lid, 1° van het Energiebesluit, en moeten de minimale taken en bevoegdheden van dit CGC bepalen.

Art. 13 van de statuten handelt over de oprichting en taken van een CGC.

Qua **samenstelling** is daarbij niét bepaald dat het CGC uitsluitend uit onafhankelijke bestuurders moet bestaan.

Conform de Elektriciteitswet, dus conform federale regelgeving, hoeft het CGC niet uitsluitend uit onafhankelijke bestuurders te zijn samengesteld. Dit doet echter niets af aan de gelding van de bepalingen van de Vlaamse regelgeving, en meer bepaald het Energiebesluit, dat van toepassing is op ETB als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Het Energiebesluit bepaalt dat in de schoot van de raad van bestuur van de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit een CGC moet worden opgericht dat *volledig* uit onafhankelijke bestuurders, in de zin van het Energiebesluit, moet zijn samengesteld.

Qua vermelde **taken** voldoet art. 13 van de statuten evenmin aan alle eisen bepaald in art. 3.1.17, eerste lid, 1° Energiebesluit.

- art. 3.1.17, eerste lid, 1°, c) handelt over het onderzoek van belangenconflicten tussen de netbeheerder enerzijds, en een dominerende aandeelhouder anderzijds. Echter, in art. 13.1, 3° is sprake van 'een dominerende aandeelhouder, in de zin zoals hieronder bepaald'. Daarbij wordt verwezen naar art. 13.2, waarbij dit begrip wordt gedefinieerd. Deze definitie is niet conform de term als gedefinieerd in art. 1.1.1, §2, 21° van het Energiebesluit.
- art. 3.1.17, eerste lid, 1°, d) handelt over de taak tot onderzoek van de rekeningen en het waarnemen van de controle van het budget; art. 3.1.17, eerste lid, 1°, e) handelt over de taak tot controle van de auditwerkzaamheden; art. 3.1.17, eerste lid, 1°, f) handelt over de taak tot evaluatie van de betrouwbaarheid van de financiële informatie; art. 3.1.17, eerste lid, 1°, g) handelt over het organiseren van interne controle en het uitoefenen van toezicht daarop. Deze taken zijn niet bepaald als taak van het CGC in de statuten.

De bevoegdheden van het CGC, bepaald in art. 3.1.17, eerste lid, 3° (instellen onderzoek, toegang tot alle informatie) en 4° (mogelijk inwinnen advies van deskundigen) van het Energiebesluit zijn evenmin in de statuten bepaald.

We stellen dus vast dat niet voldaan is aan art. 3.1.17 van het Energiebesluit.

Gezien het niet voldoen aan de voorwaarde bepaald in art. 3.1.17 van het Energiebesluit ook deel uitmaakt van de voornoemde beslissing BESL-2019-153, maakte Elia een voorstel tot statutenwijziging over. Daarbij zou een (nieuw) artikel 13.5 toegevoegd worden aan de statuten, dat bepaalt dat voorzien wordt in een specifieke CGC, samengesteld uit 3 ‘onafhankelijke’ bestuurders: het *‘corporate governance comité in de zin van het Energiebesluit’*. De statuten zouden bepalen dat dit specifieke CGC in de schoot van de raad van bestuur zou worden opgericht, en tevens zou de samenstelling en de taken en bevoegdheden ervan worden bepaald. Dit alles *‘specifiek voor alle aspecten die te maken hebben met het mandaat dat de vennootschap opneemt als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit [...]’*.

Deze in het kader van het aanwijzingsdossier voorgestelde²⁸ (maar -nog- niet notarieel vastgelegde en gepubliceerde) statutaire bepalingen voldoen formeel aan de vereisten van art. 3.1.17 van het Energiebesluit. Weliswaar wordt daarin het begrip ‘onafhankelijke bestuurder’ gehanteerd, en dit begrip verwijst naar de definitie als opgenomen in de statuten (art. 12.2). De statutaire definitie voldoet evenwel niet aan de definitie bepaald in het Energiebesluit; we verwijzen ter zake naar de uiteenzetting hierover onder punt 8.6 van deze beslissing. Dit terwijl het begrip ‘onafhankelijke bestuurder’ in het kader van de vereiste samenstelling van het CGC, bepaald door art. 3.1.17 van het Energiebesluit, begrepen moet worden in de zin van het Energiebesluit. Er zou bijgevolg pas voldaan zijn aan de voorwaarde bepaald in art. 3.1.17 van het Energiebesluit als, na de statutaire wijziging als gesuggereerd, de 3 leden ervan in de feiten gekwalificeerd kunnen worden als een onafhankelijke bestuurder in de zin van het Energiebesluit.

Zoals blijkt uit het aanwijzingsdossier, zou het *corporate governance comité in de zin van het Energiebesluit* (in het aanwijzingsdossier ‘Ad Hoc Corporate Governance Comité’ genoemd) opgericht zijn op 20 oktober 2022; het huishoudelijke reglement van dit comité werd daarbij overgemaakt. De 3 leden die deel uitmaken van dit CGC zijn mevrouw Saskia Van Uffelen, mevrouw Roberte Kesteman en mevrouw Laurence de l’Escaille. Uit de analyse weergegeven onder punt 8.6 van deze beslissing blijkt dat deze bestuurders op heden niet als onafhankelijke bestuurder in de zin van het Energiebesluit kunnen worden gekwalificeerd.

Conclusie

ETB voldoet niet aan de voorwaarde bepaald in art. 3.1.17 van het Energiebesluit.

8.9. Wijze van besluitvorming – art. 3.1.18, eerste lid Energiebesluit

Conform art. 3.1.18, eerste lid van het Energiebesluit moeten de statuten van een netbeheerder bepalen dat:

- 1° met behoud van de toepassing van de wettelijke bepalingen over de vereiste aanwezigheid van bestuurders, *de instemming of aanwezigheid van een of meer bestuurders niet als voorwaarde kan worden gesteld* voor de rechtsgeldige totstandkoming van beslissingen waarvoor in het bestuursorgaan van de netbeheerder een meerderheid bestaat;

²⁸ en door de raad van bestuur in vergadering van 12 december 2023 goedgekeurde

2^o²⁹ met behoud van de toepassing van de bepalingen van punt 1°, de beslissingen van het bestuursorgaan die betrekking hebben op de aangelegenheden, vermeld in artikel 4.1.6/1, eerste lid³⁰, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, de instemming van een *meerderheid van de onafhankelijke bestuurders* vereisen en de beslissingen van het bestuursorgaan die betrekking hebben op de aangelegenheden, vermeld in 4.1.8/3, eerste lid³¹, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, de instemming van een *tweederdemeerderheid*.

Met betrekking tot de besluitvorming in de raad van bestuur van een netbeheerder schrijft het Energiebesluit dus voor dat, met behoud van de wettelijke bepalingen over de vereiste aanwezigheid van bestuurders:

1. er **geen** zogenaamd **vetorecht** mag bestaan: de vereiste aanwezigheid of instemming van bepaalde (groepen van) bestuurders is niet geoorloofd
2. er voor bepaalde strategische en vertrouwelijke materies een **bijzondere meerderheid** vereist is: meer bepaald
 - de instemming van de meerderheid van onafhankelijke bestuurders³², voor beslissingen m.b.t. aangelegenheden vermeld in 4.1.6/1, eerste lid van het Energiedecreet (bepaalde taken inzake netbeheer);
 - een 2/3de meerderheid in geval van beslissingen m.b.t. aangelegenheden vermeld in 4.1.8/3, eerste lid van het Energiedecreet (bepaalde taken inzake databeheer).

De statuten moeten deze bepalingen, conform art. 3.1.18, eerste lid Energiebesluit, letterlijk bevatten.

Beoordeling

De bepaling van art. 3.1.18, eerste lid, 2° Energiebesluit is niet overgenomen in de statuten van ETB.

Wat betreft de bepaling van art. 3.1.18, eerste lid, 1° Energiebesluit: in art. 18.5 (*in fine*) van de statuten is bepaald dat de instemming of aanwezigheid van één of meerdere bestuurders niet als voorwaarde gesteld kan worden voor de rechtsgeldige totstandkoming van beslissingen waarvoor in het bestuursorgaan een meerderheid bestaat. Weliswaar moet vastgesteld worden dat dit geldt "*onverminderd de bepalingen inzake de vereiste aanwezigheid van de bestuurders*".

Daarbij wordt verwezen naar bepalingen die iets hoger zijn vermeld, en die de vereiste – in bepaalde gevallen – van een ‘dubbele meerderheid’ bepalen: welbepaalde strategische beslissingen³³ kunnen slechts genomen worden als ze worden goedgekeurd door de meerderheid van de onafhankelijke bestuurders en de meerderheid van de niet-onafhankelijke bestuurders.

²⁹ De bepaling is, in deze vorm, in werking getreden op 21 juni 2019; voorheen was het volgende bepaald: "*met behoud van de toepassing van de bepalingen van punt 1°, de beslissingen van het bestuursorgaan die betrekking hebben op de aangelegenheden, vermeld in artikel 3.1.11, eerste lid, de instemming van een meerderheid van de onafhankelijke bestuurders vereisen*".

³⁰ Het gaat om volgende taken in het kader van netbeheer: 1° de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit; 2° de toegang tot het distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, de aansluiting en aansluitingsvoorwaarden, de technische voorwaarden en de tarieven; 3° de boekhouding met betrekking tot het netbeheer; 4° de uitbesteding van de werkzaamheden voor de aansluiting, het netbeheer en meterbeheer.

³¹ Het gaat om volgende taken in het kader van databeheer 1° het aflezen van de meters en tellers; 2° het beheer en de beveiliging van de technische, relationele en meetgegevens.

³² Uiteraard in de zin van het Energiebesluit

³³ Het gaat om volgende beslissingen:

- aanstelling en revocatie van leden van het directiecomité
- voordracht van commissarissen,

Hierdoor is alsnog de instemming van welbepaalde bestuurders vereist, daar waar, conform het Energiebesluit, dit niet toegestaan is (behalve voor welbepaalde beslissingen omtrent strategische en vertrouwelijke beslissingen, waarvoor, naargelang de materie, een meerderheid van de onafhankelijke bestuurders, dan wel een 2/3de meerderheid vereist is).

Door de wijze van besluitvorming, statutair bepaald in art. 18.5 van de statuten, waarbij in bepaalde gevallen een ‘dubbele meerderheid’ vereist is, voldoet ETB niet aan de voorwaarde bepaald in art. 3.1.18 Energiebesluit.

Elia voert aan dat de vereiste van de ‘dubbele meerderheid’ is opgenomen om de positie van de onafhankelijke bestuurders te versterken.

De vereiste dubbele meerderheid kan echter ook gezien worden als een garantie van de positie van de niet-onafhankelijke bestuurders.

Art. 3.1.18, eerste lid, 1° Energiebesluit is dus niet nageleefd, aangezien op grond van deze bepaling er geen instemmingsvereiste in hoofde van bepaalde (groepen van) bestuurders mag gelden, behoudens voor welbepaalde strategische en vertrouwelijke aangelegenheden. Dit is echter wél het geval voor de in de statuten van ETB opgesomde lijst van beslissingen, waardoor er een vetorecht geldt in hoofde van zowel onafhankelijke, als niet-onafhankelijke bestuurders.

Voor welbepaalde strategische en vertrouwelijke aangelegenheden introduceert de Vlaamse energieregelgeving wél specifieke meerderheidseisen: een meerderheid van de onafhankelijke bestuurders, dan wel een 2/3de meerderheid.

Behalve wat betreft de beslissingen met betrekking tot de ontwikkeling van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit³⁴, betreffen het materies waarvoor de statuten van ETB geen bijzondere meerderheid vereisen.

De bijzondere meerderheidseisen zoals bepaald in art. 3.1.18, eerste lid, 2° Energiebesluit moeten, zoals vereist door dit artikel, worden overgenomen in de statuten.

We moeten dus vaststellen dat voorwaarde bepaald in art. 3.1.18, eerste lid, van het Energiebesluit niet nageleefd is.

Gezien de bovenstaande vaststellingen ook deel uitmaakten van de voornoemde beslissing BESL-2019-153, maakte Elia een voorstel tot statutenwijziging over. Daarbij zou een (nieuw) artikel 18.5*bis* toegevoegd aan de statuten, waarbij specifieke regels aangaande besluitvorming binnen de raad van bestuur worden bepaald voor alle ‘aspecten die te maken hebben met het mandaat dat de vennootschap opneemt als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit’. Het gaat om de krachtens art. 3.1.18, eerste lid van het Energiebesluit voorgeschreven bepalingen.

- samenstelling van het corporate governance comité
- voorstel aan de algemene vergadering tot ontslag van een onafhankelijke bestuurder
- goedkeuring / wijziging van strategische krachtlijnen of opties van het ontwikkelingsplan, de investeringsplannen en het aanpassingsplan
- opstarten van activiteiten buiten beheer van elektriciteitsnetten
- beheer of overname van nieuwe elektriciteitsnetten buiten het Belgisch grondgebied

³⁴ Hiervoor is op grond van art. 3.1.18, eerste lid, 2° van het Energiebesluit vereist dat de meerderheid van de onafhankelijke bestuurders hiermee instemmen. Volgens de statuten is hiervoor een dubbele meerderheid vereist, dus ook de instemming van de afhankelijke bestuurders

Deze in het kader van het aanwijzingsdossier voorgestelde³⁵ (maar -nog- niet notarieel vastgelegde en gepubliceerde) statutaire bepalingen voldoen formeel aan de vereisten van art. 3.1.18 van het Energiebesluit. Weliswaar wordt daarin het begrip ‘onafhankelijke bestuurder’ gehanteerd, en dit begrip verwijst naar de definitie als opgenomen in de statuten (art. 12.2). De statutaire definitie voldoet evenwel niet aan de definitie bepaald in het Energiebesluit; we verwijzen ter zake naar de uiteenzetting hierover onder punt 8.6. Dit terwijl het begrip ‘onafhankelijke bestuurder’ in het kader van de wijze van besluitvorming binnen de raad van bestuur, bepaald door art. 3.1.18, eerste lid van het Energiebesluit, begrepen moet worden in de zin van het Energiebesluit. Er zou bijgevolg pas volledig voldaan zijn aan de voorwaarde bepaald in art. 3.1.18 van het Energiebesluit als, na de statutaire wijziging als gesuggereerd, de zogenaamd ‘onafhankelijke bestuurders’ waarvan sprake zou zijn in (het voorziene) art. 18.5bis van de statuten, in de feiten ook gekwalificeerd kunnen worden als een onafhankelijke bestuurder in de zin van het Energiebesluit.

Conclusie

ETB voldoet niet aan de voorwaarde bepaald in art. 3.1.18, eerste lid, van het Energiebesluit.

8.10. Onafhankelijkheid personeel – art. 3.1.20 Energiebesluit

Conform art. 3.1.20 van het Energiebesluit mogen personeelsleden van de netbeheerder geen enkele functie of activiteit uitoefenen, al dan niet bezoldigd, voor een producent, een invoerder van buitenlands aardgas, een houder van een leveringsvergunning, een tussenpersoon, aanbieders van energiediensten, ESCO's, aggregatoren of met die ondernemingen verbonden of geassocieerde ondernemingen als die functie of activiteit niet voor een netbeheerder is.

Elia maakte ter zake vooreerst een verklaring op eer over, ondertekend op 25 juli 2023 door Chris Peeters en Pascale Fonck. Daarin wordt verklaard dat, voor zover hen bekend, geen enkel personeelslid een functie of activiteit uitoefent, al dan niet bezoldigd, voor een producent, een invoerder van buitenlands aardgas, een houder van een leveringsvergunning, een tussenpersoon, aanbieders van energiediensten, ESCO's, aggregatoren of met die ondernemingen verbonden of geassocieerde ondernemingen als die functie of activiteit niet voor een netbeheerder is.

Gevraagd naar een toelichting omtrent de wijze waarop de naleving van deze eis, door het personeel wordt gewaarborgd binnen de organisatie, werd het volgende uiteengezet:

- *kaderleden* mogen op basis van hun **arbeidsovereenkomst** (onder meer) geen andere industriële, commerciële of beroepsbedrijvigheden of andere functies, zonder voorafgaande toestemming, uitoefenen
- art. 24 van het **arbeidsreglement** werd geciteerd, met daarin bepalingen inzake het opnemen van andere functies of activiteiten.
- de **Ethische Code** zet de voornaamste, essentiële waarden van Elia uiteen. Daarin is onder meer uiteengezet dat belangenconflicten vermeden moeten worden; dat persoonlijke belangen niet in conflict mogen komen met de belangen van Elia.

Beoordeling

Er zijn geen indicaties van een inbreuk op de eis vervat in art. 3.1.20 Energiebesluit.

Er is bijgevolg voldaan aan dit artikel, hoewel niet 100% gegarandeerd is dat elk personeelslid op de hoogte is van de onafhankelijkheidseisen zoals deze door de *Vlaamse* regelgeving zijn bepaald.

³⁵ en door de raad van bestuur in vergadering van 12 december 2023 goedgekeurde

Besluit

Elia Transmission Belgium nv voldoet niet aan alle voorwaarden die worden opgelegd aan netbeheerders.

Uit onderzoek blijkt immers dat niet voldaan is aan art. 3.1.15 §1, 2de lid, art. 3.1.17 en art. 3.1.18, eerste lid van het Energiebesluit.

Hierdoor kan de VREG niet overgaan tot een onvoorwaardelijke aanwijzing van ETB als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

Art. 3.1.26 van het Energiebesluit biedt de VREG wél de mogelijkheid om te beslissen tot een voorwaardelijke aanwijzing van een netbeheerder, zelfs indien de kandidaat-netbeheerder niet voldoet aan alle voorwaarden. Van die mogelijkheid kan alleen gebruikgemaakt worden als voor het plaatselijk vervoernet van elektriciteit geen enkele kandidaat voldoet aan alle voorwaarden, en als de kandidaat voldoet aan de voorwaarden, vermeld in titel III, hoofdstuk I, afdeling I, onderafdelingen I, II en III van het Energiebesluit (het gaat om de vereisten inzake financiële, technische en organisatorische capaciteit, professionele betrouwbaarheid en het beschikken over eigendoms- of exploitatierecht op het net).

De VREG stelt vast dat er geen andere kandidaten zijn die voldoen aan alle voorwaarden (zo onder meer: beschikken over minstens het gebruikersrecht op het net), en dat ETB voldoet aan de voorwaarden, vermeld in titel III, hoofdstuk I, afdeling I, onderafdelingen I, II en III van het Energiebesluit.

ETB kan, conform de regelgeving, voorwaardelijk aangewezen worden als netbeheerder.

Conform art. 3.1.26, derde lid, van het Energiebesluit moet een (voorwaardelijk) aangestelde netbeheerder binnen een jaar na zijn aanwijzing aan alle voorwaarden voldoen.

Beschikkend gedeelte

De VREG beslist:

Artikel 1. Elia Transmission Belgium nv, met zetel te Keizerslaan 20, 1000 Brussel en met ondernemingsnummer 0731.852.231, aan te wijzen als beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit voor een hernieuwbare termijn van twaalf jaar, op voorwaarde dat uiterlijk binnen het jaar na aanwijzing, dus uiterlijk op 1 januari 2025, voldaan is aan alle aanwijzingsvoorwaarden, en bijgevolg in ieder geval geremedieerd is aan de vastgestelde inbreuken op artikelen 3.1.15, §1, 2de lid, 3.1.17 en 3.1.18, eerste lid van het Energiebesluit;

Artikel 2. te verklaren dat de beslissing in werking treedt op 1 januari 2024.

Voor de VREG,

Sint-Joost-ten-Node

Digitally signed by
Pieterjan Renier Ondertekend door: Pieterjan Renier (Signature)
Ondertekentijd: 18-12-2023 | 11:09:53 CET
 C: BE
Uitgever: Citizen CA
F26A5D189DB443D892EFA7DB82D18350

Pieterjan Renier
Algemeen directeur